Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…инай 1921 оной …рийн 21-hээ гарана | № 278 (14083) | 1975 оной ноябриин 27, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

СССР-эй архитекторнүүдэй VI съезд

СССР-эй архитекторнүүдэй VI съезд ноябриин 25-да Кремлиин Ехэ ордон соо хүдэлмэреэ эхилбэ.

Нүхэд Ф. Д. Кулаковые, Д. Ф. Устиновые, В. Н. Долгихые, И. В. Капитоновые съездын делегадууд ба айлшад халуунаар угтаhан байна.

СССР-эй архитекторнүүдэй VI съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээhэн амаршалгые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госстройн түрүүлэгшэ И. Т. Новиков уншаба. Делегадууд болон айлшад энэ амаршалгые нэрьемэ, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтаа.

СССР-эй Архитекторнүүдэй холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Г. М. Орлов, Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо С. В. Демидов элидхэлнүүдые хэбэ.

Удаань элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ.

(ТАСС).

КПСС-эй XXV съездын үндэрлэлдэ

ЕРЭХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

…рамхаанай аймагай …з. совхозууд гүрэн…мал ажалай продук…удалдаха табан жэ…ээ түсэб бүхы та…ь дүүргэхэ гэжэ …ожо байна.

…бан жэлэйнгээ түсэб …орhоонь урид дүүр- гээд, ерэхэ табан жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байhан ажахынууд эндэ олон.

Жэшээлхэдэ, Дэрээнэй совхоз табан жэлэй туршада гүрэндэ 2968 тонно hү худалдаха түсэбтэй байгаа. Мүнөө 3599 тонно худалдажа, түсэбөө 121 процент дүүргээд, түсэбhөө гадуур hү худалдажа байна. Совхозой түрүү haалишад Е. Дармаева, Р. Аюшеева, Е. Бадмаева болон бусад түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа.

Гүрэндөө мяха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид Хурамхаанай совхоз дүүргэбэ. Табан жэлэй туршада 1304 тонныын оронд. 1310 тонно мяхан худалдагдаба. Совхозой суута мал адуулагшад Д. Кубушенова, З. Бадмаева, Б. Гамбуев гэгшэд хүдэлмэридөө hайн амжалтануудые туйлаба.

Манай корр.

Бэшүүрэйхидэй үүсхэл дэмжэнэбди

…РГА БОЛОМЖОНУУД …ҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ

…дуунай совхоз залуу …мүн. Яруунын сов… 3-дахи, 4-дэхи отделе…эй үндэhэ hуури дээ… байгуулагдаhан манай … оройдоо хоёр жэл …энь. Бэеэ даагаад ху… түрүүшынгээ жэлhээ … совхозой хүдэлмэри… hайн дүнгүүдые туй…захалhан байна. Жэ… 1974 ондо гүрэндөө …удалдаха түсэбөө 110 …т, hү — 124 процент, … — 104 процент дүүр…лэй.

…аалhан зорилгонуудаа …лхэ хэрэгтэ ажалша …оо бүхы хаба шада…мсүүлхын тула совхо…үтэлбэрилэгшэд, мэр…эд, партийна болон …юзай организацинууд … ондошье эмхидхэлэй…еско хүдэлмэрез зо…. Тиин партида, совет … КПСС-эй ЦК-гай хан… Хандалгада харюу бол…вхозоймнай хүдэлмэ…эд юhэдэхи табан жа…гэсхэхы жэлэй дааба…дые амжалтатайгаар …ын түлөө социалис …өөндэ эдэбхитэйгээр …жо. байгша оной эхин… хойшо хүдэлмэриин …рэ дүн туйлана.

…гай түб Нарhата тос… партиин райкомой …гай урдахи талмай … мандуулагдаhан ажа…дар солын туг, хадаа … совхозой малшадай …хи кварталай дүн…рысөөнэй түрүү hуу… гараhаниие, тэдэнэй … ажалые гэршэлнэ … Совхоз гурбан кварта…ү худалдаха түсэбые …роцент, мяха — 111 …т, hooho — 101 про…үүргээ. Мүн ниитын … малай тоо толгой …уулха даабари энэ … үлүүлэгдээд байгаа. … үедэ манай малшад …онойнгоо түсэбтэ даа…дые сүм дүүргэхын, … партиингаа ээлжээтэ … съездые нэрэтэй со…ор угтахын түлөө мү… байнхай. Үнгэрhэн … hара дотор совхоз … центнер мяха худал…ын бүхыдөө 4.650 … мяха гүрэндөө ту… жэлэйнгээ түсэбые …й ёhoop декабрь hа… дүүргэхэ болоно. Мүн …7.060 центнер hү ху- далдаха түсэб заатагүй бэелүүлэгдэхэ юм.

Мал ажахын продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ элбэгээр худалдаха гэhэн зорилго дүүргэлгэдэ совхозоймнай олонхи малшад горитой хубитаяа оруулна. Илангаяа Шиирэнгын отделениин hү haалиин фермэнүүд hүүлэй хоёр жэлэй туршада ехэ амжалта туйлажа байнхай. Б. С. Ананинай хүтэлбэрилдэг фермын haалишад 1974 ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 2.200 килограмм hү haaxa уялгаяа 642 килограммаар үлүүлhэн байха юм. Тэрэшэлэн В. Ц. Жалсанов, Т. Г. Тугмитов гэгшэдэй даадаг фермэнүүдэй haалишад тус тустаа 2.610—2.500 килограмм hү үнеэн бүриhөө haaжа, абаhан уялгаяа холо үлүүлэн дүүргээ hэн. Совхозоймнай эдэ гурбан фермэнүүдэй коллективүүд аймаг доторoo түрүү hууринуудые удаа дараа эзэлээ. Тиихэдэ Б. С. Ананинай толгойлдог фермэ хадаа «1974 оной аймагай эрхим МТФ» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна. В. Ц. Жалсанов, Т. Г. Тугмитов гэгшэдэй даадаг фермэнүүдэй коллективүүд юhэдэхи табан жэлэй түрүүшүүлэй аймагай Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэнхэй.

Аймаг дотор үнеэн бүриhөө 3.000 килограммhаа дээшэ hү haahaн дүрбэн haалишадай хоёрынь манай совхозhоо ха юм. Эдэнэрнай хэд бэ гэбэл, Ц. С. Шалдаева, А. М. Гомбоева гэгшэд болоно. Гадна тус бүридөө нэгэ үнеэнhээ 2.200—2.300 килограмм hү haaxa социалис уялгаяа 500—552 килограмаар үлүүлэн дүүргэhэн Ц. Б. Цыренжапова, Ц. Р. Ринчинова түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Үнгэрhэн жэлдэ hү ехээр haaжа, мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэнэйнгээ түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан совхозой суута haалишан А. М. Гомбоева 10 hapa соо үнеэн бүриhөө 2.876 килограмм hү haaжа, нёдондонойхиhоо үшөө hайн амжалта туйлахань лабтай болобо. Һаалишад П. Елсукова, сельсоведэй депутат Н. Горчакова гэгшэд ноябриин нэгэндэ жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Мүн КПСС-эй гэшүүндэ канди- дат К. Дамбиева энэ жэлдэ абаhан социалис уялгаяа Октябриин hайндэрэй урдахана дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ.

Совхозой haалишад гансашье өөhэдынгөө бэшэ, мүн бүхы фермээрээ абаhан хамтынгаа уялгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Коммунист Т. Г. Тугмитовай толгойлдог фермын haалишад hү абаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ дүтэлэнхэй. Мүнөө тэндэхи haалишад хамта 3.501 центнер hү haагаад байна (түсэбынь 3.690 центнер). Б. С. Ананинай даадаг фермэдэ 10 hapa соо бүхыдөө 2.590 центнер hүн абтажа, 2.680 центнер hү haaxa жэлэйнь түсэб баhал ойрын сагта дүүргэгдэхэнь.

Мүнөө совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ эгээл харюусалгатай үе ороод байна. Малай үбэлжэлгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ тушаа дирекци болон партком шухала хэмжээнүүдые бэелүүлнэ. Харюусалгатай участогуудта коммунистнуудые эльгээнэбди. Энэ жэлдэ ган гасуур байhан дээрэhээ бүхыдөө 33 мянган центнер үбhэ болон бусад тэжээл бэлэдхэгдээ. Энэмнай нёдондонойхиhoo нилээдгүй бага. Ушар иимэhээ тэжээлээ гамтайгаар, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулнабди.

Үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалаабди. Тиин үбэлэй hаранuудта hайн амжалта туйлахын тула бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ зорилго табигдана. Ниитын малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, мяха, hү ехээр абаха гэhэн үүсхэл гаргаhан Бэшүүрэй аймагай малшадай жэшээгээр хүдэлхэ гэжэ манай haалишад, үхэршэд, хонишод шиидэнхэй. Тэдэнэр үйлэдбэриин суглаан дээрэ тодорхой социалис уялгануудые абаад, партиин XXV съездые hайн хэрэгээр, ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтаха гэhэн үндэр зорилгодоо хүрэхын түлөө мүрысэн ажаллажа байна.

П. ПАРТУНАЕВ.
Тулдуунай совхозой парткомой секретарь.

ЧССР-эй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ЕРЭБЭ

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусак түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын партийно-правительственна делегаци КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уриалаар хани ёhоной албанай хэрэгээр ноябриин 25-да Москва ерэбэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Любомир Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь Васил Биляк, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Йозеф Ленарт, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чешскэ Социалис Республикын правительствын Түрүүлэгшэ Йозеф Корчак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Вацлав Гула болон бусад делегациин бүридэлдэ орono.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй обороны министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев ба бусад тусхай тушаалтад ЧССР-эй, СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн аэродром дээрэ Чехословакиин Социалис Республикын партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагшадые угтаhан байна.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд делегациие угтал сахала аэродром дээрэ ерээ.

Хүндэтэ айлшадай ерэлгэдэ зорюулагдажа, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдэй хүндэлэлэй харуул жагсаагдаба.

12 сагта самолет бууба. Нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин, А. П. Кириленко, А. А. Громыко, А. А. Гречко, В. В. Гришин, К. Ф. Катушев гэгшэд самолэдой гэшхүүрэй дэргэдэ нүхэр Г. Гусагые, ЧССР-эй партийна ба гүрэнэй бусад ажал ябуулагшадые үнэн зүрхэнhөө халуунаар, аха дүү ёhoop амаршалан угтаа.

Совет ба чехословак пионернүүд хүндэтэ айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые барюулба. Хүндэлэлэй харуулай начальник ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин толгойлогшо Г. Гусагта рапорт үгэбэ. ЧССР-эй ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд зэдэлнэ.

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа, сэрэгшэдтэй мэндэшэлэлдээ. Ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэд халуун альга ташалгаар нүхэд Л. И. Брежневые, Г. Гусагые, ЧССР-эй ба Советскэ Союзай партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилхы бусад ажал ябуулагшадые амаршалhан байна. Хоёр оронoй арадуудай хоорондохи хани барисаанай хүндэлэлдэ, КПСС-эй ба КПЧ-гэй хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд соностоно. Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. Гусак москвагайхидтай зүрхэ сэдьхэлhээ мэндэшэлэлдэбэ. Хүндэлэлэй харуулай жагсаалай талмай дээгүүр үнгэрэн гаралгаар угталгын баяр ёhолол дүүрэээ.

Нүхэд Г. Гусак, Л. Штроугал нүхэд Л. И. Брежневтэй, Н. В. Подгорнотой, А. Н. Косыгинтай хамта, мүн ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүд автомашинануудта hуужа, мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэн, аэродром дээрэhээ Кремльдэхи байра тээшээ ошобо. Автомашинануудай үнгэрэн гараhан нииcлэл хотын үйлсэнүүд, талмайнууд аха дүү хоёр оронoй гүрэнэй тугуудаар, амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

ЧССР-эй партийно-правительственна делегациие халуунаар амаршалхын, Чехословакиин арадуудтай совет арадай аха дүү ёhоной эбдэршэгүй бата хани барисаатай байhые мэдүүлхын тула Москвагай хэдэн арбаад мянган хүн зон hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэhэн үйлсэнүүдтэ гараhан байна. Эдэнэй гарнуудта нүхэд Л. И. Брежневэй, Г. Гусагай портредүүд, баглаа сэсэгүүд, совет ба чехословак тугууд, Чехословакиин Коммунис партиин ба Советскэ Союзай Коммунис партиин хүндэлэлдэ, совет-чехословак хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаhан амаршалгын үгэнүүдтэй уряа лозунгнууд.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хөөрэлдөөнэй урда тээ. Фототелеграфаар абтаhан зураг.

КРЕМЛЬДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак толгойлогшотой Чехословакиин Социалис Республикын партийно - правительственна делегациин хүндэлэлдэ ноябриин 25-да Кремлиин Ехэ ордон соо Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Советскэ правительство уулзалга хэбэ.

Уулзалга дээрэ нүхэд Г. Гусак, Л. Штроугал, В. Биляк, И. Ленарт, И. Корчак, В. Гула, Я. Гавелка, А. Вавруш байлсаа.

Совет талаhаа уулзалга дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, сэрэгэй начальнигууд, тушаалта бусад нюурнууд байлсаа.

Тэрэшэлэн СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэнүүдые толгойлогшод байлсаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Бидэнэр мүнөөдэр Москвада Чехословакиин Социалис Республикын партийно-правительственна делегациие халуунаар амаршалжа байнабди. Энэ делегациие манай хани нүхэр, социалис хани харилсаанай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша, Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент нүхэр Гусак толгойлно.

Мүн манай hайн ханинар болохо нүхэд Штроугал, Биляк, Ленарт, Корчак, Гула болон делегациин бусад гэшүүдтэй дахинаа уулзажа байhандаа үнэн зүрхэнhөө баярланабди.

Манай оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга үнинэй заншалта болонхой. Зүгөөр партийно - правительственна делегациин айлшалжа ерэлгэ онсо удха шанартай хэрэг болодогынь мэдээжэ. Иимэ айлшалалга үсөөн болодог. Иимэ айлшалалтанууд манай оронуудай хоорондохи харилсаанай хүгжэхэ арга боломжо олгохоhоо гадна, энээниие бүри үргэнөөр, хэмжээ ехэтэйгээр хаража үзэхые, удаан сагай болзорой туршада туйлагдаhан дүнгүүдые согсолхые, ерээдүйн сагай зорилгонуудые хараалхые уялгална.

Һүүлэй жэлнүүд Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Чехословакиин Коммунис партиин хоорондохи ёhотой аха дүүгэй холбоо барисаае саашадань бэхижүүлхэ үе байгаа гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэхэ шухала. Манай хараа бодолнуудай, hанамжануудай бүрин хүсэдөөр нэгэдэдэггүй асуудал гэжэ мүнөөнэй ниитын хүгжэлтэдэ байгаагүй, байхагүй.

Бүхы тиимэ асуудалнуудые манай партинууд өөhэдынгөө арадуудай аша туhада, социалис хани харилсаае, уласхоорондын коммунис хүдэлөөе бэхижүүлхын, эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай аша туhада, социалис интернационализмын хараа бодолые үндэhэ болгон шиидхэдэг юм.

Энэ нэгэдэлэй үндэhэ hуури, манай хоорондо тогтоhон үнэн сэдьхэлэй, этигэл найдабаритай ба адли тэгшэ эрхэтэй нүхэр ёhоной хани харилсаанай оршон байдал хадаа марксизм-ленинизмын үзэл сурталда манай партинуудай үнэн сэхэ байлгаhаа, манай оронууд болон арадуудай хамтын аша туhа болон ба ангиин талаар манай эбдэршэгүй hанаалаа нэгэдэлгэhээ үндэhэтэй юм гэжэ харанабди.

Һүүлэй жэлнүүд нэгэдэлгын харилсаануудай бэхижэлгээр тэмдэглэгдээ. Иимэ нэгэдэлтэйгээр манай гүрэнүүд 30 жэлэй туршада хүгжэнэ. Варшавска договорой эмхидэ манай сэрэгэй, политическэ харилсаанууд үргэдхэгдэнэ, бэхижэнэ. Советскэ Союз ба Чехословакиин Социалис Республикын зүгhөө нэгэн адли хараа бодол баримталан шиидхэгдээгүй мүнөөнэй уласхоорондын политикын асуудал гэжэ байгаагүй, мүнөөшье үгы юм.

Манай арадуудай оюун бодолой талаар харилсаан горитойхоноор арьбадхагдаа, бэе бэедээ нүлөөлдэг заншалтай болоо. Партийна организацинуудай, городуудай, районуудай, мүн үйлэдбэриин коллективүүдэй ба город болон хүдөө тосхонуудай үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, гэгээрэл, наука болон искусствын ажал ябуулагшадай хоорондо олон талын холбоо барисаан тогтонхой.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ, ЧЕХОСЛОВАКИИН …ҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

…вакиин Социалис …ын партийно-пра…нна делегацитай … хүтэлбэрилэгшэдэй …үүд ноябриин 25-… соо эхилбэ.

…талаhаа — КПСС- … Генеральна секре… И. Брежнев, КПСС- … Политбюрогой гэ… СССР-эй Верховно … Президиумэй Түрүү… В. Подгорный, … ЦК-гай Политбюро… СССР-эй Ми… Соведэй Түрүү… Н. Косыгин, КПСС- … Политбюрогой гэ… КПСС-эй ЦК-гай сек… А. П. Кириленко, … ЦК-гай Политбюро… СССР-эй гадаа… хэрэгүүдэй министр …мыко, КПСС-эй ЦК- …тарь К. Ф. Кату… КПСС-эй ЦК-гай гэ… СССР-эй Министрнүү… Түрүүлэгшын … А. Лесечко, … ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд В. В. Мацкевич;

Чехословакиин талаhаа — КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь В. Биляк, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. Ленарт, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧСР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Й. Корчак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшын орлогшо, ЧССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ В. Гула, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн ЧССР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Я. Гавелка, КПЧ-гэй ЦК-гай уласхоорондын политикын таhагые даагша А. Вавруш гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадана.

Ниитэ нэгэн hанал бодолой, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ КПСС-эй ба КПЧ-гэй хоорондохи, Советскэ Союзай ба Чехословакиин Республикын хоорондохи олон талын харилсаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй ба КПЧ-гэй, Советскэ Союзай ба Чехословакиин хоорондохи аха дүү ёhоной холбоо барисаанай hайнаар хүгжэжэ байhыень совет, чехословак хүтэлбэрилэгшэд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглээ.

Хөөрэлдөөнүүд ниитэ нэгэн hаналтай байлгын оршон байдалда үнгэржэ, социалис интернационализмын, КПСС-эй ба КПЧ-гэй хани барисаанай, аха дүүгэй гол ёhонуудта үнэн сэхэ байлгын шэнэ гэршэ болобо.

(ТАСС).

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумдэ, Соведэй Генеральна секретарь *Ромеш* ЧАНДРАДА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй үндэр дээдын шагналаар — Фредерик Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаляар» намайе шагнаха гэhэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй шиидхэбэриие зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн, баясхалантайгаар хүлеэн абабаб.

Эб найрамдал хамгаалха, бэхижүүлхэ хэрэгтэ, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулhаа арадуудые зайсуулан сараха хэрэгтэ Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ эб найрамдалта политикын ехэ үүргэ дүүргэжэ байhыень энэ шагнал нэн түрүүн мэдүүлнэ гэжэ тоолоноб. Энэ хадаа уласхоорондын мүнөөнэй байдалда эб найрамдал хангаха элитэ ехэ эрхэ нүхэсэл болоhон Совет гүрэнэй, бүхы совет арадай үүргые мэдэрhэн ябадал болоно гэжэ тоолоноб.

Газар дээрэ бата эб найрамдал хангаха, арадуудай хоорондын амгалан тайбан харилсаае хүгжөөхэ агуухэ хэрэгэй илан мандалгада нүлөөлхын тула намhаа дулдыдаhан бүхы юумэ саашадаа хэхэб гэжэ таанадые найдуулхаар хүсэнэб.

Хүндэлэгшэ

Л. БРЕЖНЕВ.

НҮХЭР ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВТЭ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Эб найрамдалай тала баридаг бүхы хүнүүдтэ баяр түрүүлhэн мэдээсэлтэйгээр Танда хандаха зол хуби намда тудаба.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Танда, хүндэтэ Леонид Ильич, манай хүдэлөөндэ шалгарhанай үндэр дээдын тэмдэг — Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаль» олгохые Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиум нэгэн hаналтайгаар тогтоогоо.

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ hайшаагдан абтаhан эб найрамдалта программа дотор хараалагдаhан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула залан сэхэ, эсэшэ сусашагүй хүдэлмэри хэhэнэйтнай түлөө, шахардуу байдал hуларуулхын түлөө, амгалан гуримаар зэргэ оршолгын гол ёhонуудые дэлхэй дээрэ бэелүүлэгдэдэг политикын үндэhэ hуури табихын түлөө, арадуудай аюулгүй байдал хангахын ба эдэнэй хоорондохи харилсаа холбооe, хани барисаае хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ эршэ хүсэ гарhанайтнай, хаба шадалаа элсүүлhэнэйтнай түлөө эб найрамдалай тала баригшад Танда, мүнөө үеын политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшада айхабтар ехэ баяр баясхалан хүргэжэ байна.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын түүхэтэ зүблөөнэй амжалта Танай нэрэтэй бата холбоотой юм.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг национальна хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй мэнэ haяхан хүдэлмэреэ амжалтатайгаар Ленинградта дүүргэhэн Бүхэдэлхэйн конференци дээрэ Таниие шагнаhан тухай мэдээсэлэй соносхогдоходо, конференцидэ хабаадагшад бултадаа эдэбхитэй халуунаар угтаhан байна.

Үнэн зүрхэнhөө хүндэлэгшэ

Ромеш ЧАНДРА,
Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь.

ХУРАМХААНАЙ РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

«Совет хүнүүдэй ажабайдал бүри һайн, бүри гоё һайхан, бүри зол жаргалтай болгохо гээшэ манай үг зорилго мүн» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев партиин XXIV съезд дээрэ хэлээ һэн. Партиингаа энэ гол зорилгые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө Хурамхаанай аймагай партийна организациин хэр зэргэ тэмсэжэ байһан тухай һаяхан эндэ боложо үнгэрһэн районно XVII конференци дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Дагбаевай** хэһэн тоосоото элидхэл соо тодорхойгоор хэлэгдээ, тэндэ үгэ хэлэһэн делегадууд тогтон тэмдэглээ.

Партиин райком аймагайнгаа промышленность, хүдөө ажахы, соёл культура хүгжөөхэ талаар эрид хэмжээнүүдые абан, ажалшадайнгаа ажабайдал улам саашань һайжаруулха талаар ехэхэн алхам хээ. Юһэдэхи табан жэлэй туршада аймагта хэдэн шэнэ предприятинууд нээгдээ, промышленна продукци гаргалга 1,9 дахин ехэ болоо. Аймагай олонхи предприятинууд 4 жэл 10 һарынгаа түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргээд, табан жэлэйнтээ түсэб дүүргэхэ ойртоод байна.

Хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар аймагта горитойхон хүдэлмэри хэгдээ. Гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэй түсэб 100 процент, һүн — 108,8 процент, нооһон — 103,3 процент дүүрэхэ. Тиихэдэ гүрэндэ мяха худалдалга 24, һү — 20, нооһон — 27,1 процентээр нэмэхэ, ниитын адууһа малай тоо толгой горитойхоноор олошорхо.

Тоосоото үе соогоо партиин райком ажалшадай худалдаа наймаанай, ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудай ажал хүдэлмэри һайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүдые абаа. Тэрэшэлэн аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргээ, ажалшадта наймадахи табан жэлэйхиһээ 16.295 мянган түхэригөөр ехэ эд бараан, эдеэ хоол, тэрэ тоодо 141 элдэб янзын автомашина, 453 мотоцикл, 785 холодильник худалдагдаа. Табан жэлэй туршада эд бараанай эрьесэ 57 процентээр нэмээ. Шэнэ столовонууд Гааргын, Сахалиин, Аргатын совхозуудта, барилгын материалнуудые бүтээн гаргадаг участогто, Уланхаан тосхондо баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалга 1970 оной-хиһоо 33,7 процентээр дээшэлээ, аймагай хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудай продукци гаргалга 1,3 дахин нэмээ, телефонуудай тоо 1,5 дахин, радиоточконууд 1,4 дахин олон болоо. Табан жэлэй туршада аймагта электрын элшэ хүсэ дамжуулха 234 километр утаһан татагдаа, хүсэ ехэтэй 59 подстанци баригдаа. Хэрбээ 1970 ондо аймагай ажалшад 40315 газетэ, журнал абажа байгаа һаа, мүнөө 86212 хэһэг абана.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада һургуулиин хэдэн байшангууд, хүүгэдэй саад-ясли шэнээр баригдаа, шэнэлэгдэн заһагдаа. Аймагай бүхы һургуулинууд интернадуудтай болонхой. Табан жэлэй урда тээ хүүгэдэй саад-яслинуудта 650 үхибүүдэй байдаг һаа, мүнөө 1200 байдаг болоо, нэгэдэхи, юһэдэхи классуудта үхибүүдые абаха табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүрэнэ.

Арад зоной элүүр энхые сахилга аймагта муу бэшээр бэелүүлэгдэнэ. Мүнөө эндэ түбэй, участогуудай 5 больница, 14 фельдшерско-акушерскэ пунктнууд, хэдэн лаборатори, һүнэй кухня, санатори, гурбан аршаан дээрэ промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай профилактори, амаралтын гэрнүүд хүдэлнэ. Аймагай һуурин тосхон бүхэн клубтай, библиотекэтэй, уншалгын залнуудтай болонхой. Ажалшад үдэр бүри кино хараха, лекци, элидхэл шагнаха аргатай болонхой.

Жэлһээ жэл бүри аймаг дотор барилга ехээр хэгдэнэ. 1971—1975 онуудта энэ хэрэгтэ 21,6 миллион түхэриг һомологдоһон юм. Энэ саг соо 24 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүд, һургуулиин үхибүүдэй байха 4 интернат, хэдэн саад-яслинууд, амаралтын гэрнүүд, 5 столово, 6 магазин, сельскэ, сомоной Советүүдэй 3 байшан, 6 гараж, олон склад, холодильнигууд болон бусад баригдаа. Байрын хэдэн гэрнүүд, тоһоной завод, типографи, арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадай байрада залгалта хэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта арад зоной ажабайдал һайжаруулха талаар аймагта бии байгаа арга боломжо үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Илангаяа байрын гэрнүүдые, һургуули, больница, соёл культурын, худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха эмхи зургаануудые бариха талаар гүрэнэй хараалһан мүнгэн зөөри гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй.

— Манай отарын коллектив табан жэлэйнгээ түсэб уялгануудые болзорһоонь урид дүүргээ, — гэжэ Гаартын совхозой ахалагша хонишон, СССР-эй Верховно Советэй депутат **Ц. А. Бадмаева** хэлэбэ. — Түсэбһөө гадуур 1300 хурьган, 10 центнер нооһон, 60 центнер мяхан абтаа. Иимэ амжалта гүрэн түрынгөө туһаламжаар, партийна организациингаа хүтэлбэреэр туйлаабди гэжэ һайса мэдэнэбди. Бидэнэр эдеэ хоолоор, хубсаһа хунараар, гэрэй хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн хангагданхайбди. Түрэл Коммунис парти, правительствынгаа үдэр бүриин анхарал, оролдолгодо харюу болгон үшөө һайнаар хүдэлхэ зориг түрэнэ.

Мүнөө арад зоноймнай соёл культурын, ажаһуудалай эрилтэ үдэр ошохо бүри ургажа байна. Жэшээлхэдэ, манай совхоздо томо һайн культурын байшан хэрэгтэй болоод байна, ажалшадай дунда лекци, элидхэл, үшөө үсөөнөөр уншагдана. Шэнээр һунгагдаһан партиин райком манай гуйлтые хараадаа абаха бээз гэжэ найданаб.

Аймагай түб больницын медфельдшер **Л. Г. Воронина** элүүрые хамгаалха эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэри тухай хэлэбэ. Мүнөө аймагта 24 врач, дунда мэргэжэлтэй 126 хүдэлмэрилэгшэд хүдэлнэ. Участогуудай больница бүхэн хүнгэн автомашинатай, һайн түхеэрэлгэнүүдтэй. БАМ баригшадта манай хүдэлмэрилэгшэд ехэ туһа хүргэнэ.

Конференциин делегадууд Дэрэнэй совхозой түрүү һаалишан, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан **Е. Ж. Дармаевагай** хэлэһэн үгые ехэ һонирхолтойгоор шагнаба. Тус совхоз гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха, ниитын малай тоо толгой олошоруулха табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэ юм. Илангаяа һү һаалгаар совхоз һайн амжалта туйлаа.

Коммунист, аймагай Советэй депутат Е. Ж. Дармаева 25 жэлэй туршада һаалишанаар ажаллана. Тэрэнэй хүдэлдэг фермэ табан жэлэйнгээ түсэб 4 жэл 6 һарын туршада, Евдокия Жамьяновна Дармаева өөрынгөө табан жэлэй түсэб 3 жэл 5 һарын туршада дүүргээ.

Табан жэлэй туршада манай совхоз гүрэнэй туһаламжаар гэр, малай байра олоор баряа, шэнэ техникэ ехээр абаа гэжэ тэрэ омогорхолтойгоор тэмдэглээ. Хүн зоной байра байдал, баян дэлгэр болонхой. Гэбэшье холын малшадые худалдаа наймаанай, ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха эмхи зургаанууд муугаар хангана гэжэ шүүмжэлбэ. Фермэ, отара дээгүүр автолавка үсөөнөөр ябана, малшадай үмдэхэ, илангаяа үхибүүдэй хубсаһа асарнагүй гэбэ.

Үхибүүдые һургаха, коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй хэды зэргээр оролдожо байһан тухай аймОНО-е даагша **В. Б. Доржиев** үгэеэ зорюулаа. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада аймаг дотор һургуулиин материальна бааза һайжаруулха талаар нилээд юумэн хэгдээ. Аймагай бухы һурагшадай 98,8 процент муу гэһэн тэмдэггүйгөөр һурана.

Гэбэшье олохон һургуулинууд хуушан, бага байранuудтай, үхибүүд хоёр халаанда һурана, түхеэрэгдэһэн таһалга ба спортзалнууд үгы. Барилгын организацинуудай гэмээр һургуули, хүүгэдэй эмхи зургаануудые барихаар һомологдоһон мүнгэн саг болзортоо хэрэглэгдэнэгүй. Һургуулиин байшан, интернат, спортзал бариха, һургуулинуудые техникээр хангаха хэрэгтэ колхоз, совхозууд һулаар хабаадана гэжэ тэрэ хэлэбэ.

— Манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын продукци абаха, хүн зоной һуудал байдал һайжаруулха талаар горитойхон амжалта туйлаа, — гэжэ Аргатын совхозой директор **Ц. Д. Батуев** хэлэбэ.

Табан жэлэй туршада бидэнэр ехэ барилга хээбди. Мүнөө совхозоймнай түб тосхондо соёлой шэнэ байшан баригдажа байна. Гэбэшье барилгада үгтэһэн гүрэнэй мүнгэн гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, хоёр жэлэй туршада түсэбөөр хараалагдаһан ...рын хэдэн гэрнүүд, хо... байра баригдабагүй. ... бүри совхоздомнай 15 ... бүлэ бии болоно. Тэ... байрын гэр үгэхэ гэхэ... доногүй. Тиимэһээ бари... организацинуудай хүдэ... ридэ анхаралаа ехээр ... ха хэрэгтэй.

Хэлхеэ холбооной, ... рые хамгаалха эмхи зур... нуудай хүн зоной эр... үшөөл һанаанда хүрэх... гөөр хангажа байдаг ... делегадууд БАМ-ай 140... хи оньһожоруулагдаһан ... лонныи начальник В. **Бордунов**, Ленинэй нэ... жэтэ колхозой түрүү... **В. Д. Цыренов** гэгшэд ... тобо.

Районно партийна ... ференциин хүдэлмэр... КПСС-эй обкомой бюр... гэшүүн, республикын ара... хиналтын комитедэй тү... лэгшэ **И. П. Зинченко**, Бу... дай АССР-эй түсэбл... комиссиин түрүүлэгшэ ... **Радпаев** гэгшэд хабаа... Нүхэр И. П. Зинченко ... ференци дээрэ дэлгэ... үгэ хэлээ.

* * *

Конференциин һүүлээ... лоһон эмхидхэлэй пле... дээрэ КПСС-эй рай... нэгэдэхи секретаряар К. ... **Дагбаев**, секретарьна... **М. Д. Измалков, К. П** ... **маев** гэгшэд һунгагдаба.

Ц. СУБАНО...

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Зэдын райком аймагай колхоз, сохозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, агитколлективүүдэй хүтэлбэлэгшэд болон соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэбэ. Малай үбэлжэлгын үедэ малшадые ажаһуудалай, культурна эрилтэнүүдые хангаха асуудал энэ семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Семинарта хабаадагшад үнгэрһэн дүрбэн жэл 10 һарын хүдэлмэриин дүнгүүд ба табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө аймагай ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэ зорилгонууд тухай, КПСС-эй райкомой секретарь **В. И. Трофимовай**, үбэлэй үедэ соёлой эмхи зургаануудай бэелүүлдэг үүргые дээшэлүүлхэ тухай, аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй культурын таһагые даагша **А. Ф. Переваловагай**, агитатор болон политинформаторнуудай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ тухай, партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша **Б. Л. Балдановай** хэһэн элидхэлнүүдые дуулаба.

Тэрэшэлэн хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Д. Р. Бубеев, аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша Н. С. Скриминский, аймагай больницын парторганизациин секретарь А. И. Ткаченко гэгшэд семинар дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

«Октябрьский» совхозой парткомой секретарь Б. Ж. Тарбаев ажахынгаа малшадые комплексноор хангадаг болоһон дүй дүршэл тухай, Торинн совхозой парткомой секретарь Б. С. Балданов совхозойнгоо табан отделенинүүдэй агитколлективүүдэй хүдэлмэриие яажа хүтэлбэрилдэг тухай семинарта хабаадагшадта хөөрөө.

Эндэ сугларагшад семинарайнгаа һүүлээр аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуулиин хэшээлдэ уригдажа, һонирхолтой хэдэн лекцинүүдые шагнаһан байна.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

АЛМАЛТА, АРЬБАЛАЛТЫН ТҮЛӨӨ

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив жэлэй туршада 5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ арьбалха социалис уялга абаа һэн. Тэдэнэр партиин XXV съездые ажалдаа шэнэ амжалта туйлан угтаха гэжэ зоригжоод, урдань абаһан социалис уялгануудаа хараалагдаһан болзорһоонь уридшалан дүүргээ.

Тиигэжэ түмэр замшад жэлэй дүүрэтэр үшөө 5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха гэжэ хараалһан байгаа. Үгэдөө хүрэдэг заншалтай түмэр замшад дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Жэлэй эхинһээ хойшо 7 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн алмагдаба.

Энэ элшэ хүсөөр ашаанай 700 шахуу поезд Слюдянка станциһаа Петровск-Забайкальска станци хүрэтэр ябуулагдаһан байна.

Отделениин локомотивна олонхи бригаданууд алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэнэ. Тэдэндэ отделениин бүхы албатан туһаламжа үзүүлдэг болоо. Харгы зам харууһалагшад өөһэдынгөө уялга һайнаар дүүргэнэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, һайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабаридаг заводой коллектив ехэхэн ажал хэһэн байна. Үйлэдбэриин ашаурые дээшэлүүлхэ хараа зорилготойгоор шэнэ оньһон техникэ заводой цехүүд соо тодхогдоо. Продукци бага гаргашатайгаар бүтээхын тула түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Табан жэлэй эхинһээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хараатайгаар 1418 дирадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Энээнэй ашаар 1.035 мянган түхэриг арьбалагдаһан байна. Заводой цехүүд соо оньһожоруулагдамал поточно 129 лини, 50 комплексно поточно лини тодхогдожо, ажалай бүтээсэ горитойхоноор дээшэлүүлэгдээ.

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын, электромашинна, шэрэм шудхалгын цехүүдэй коллективүүд социалис мурысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. СССР-эй Верховно Советэй депутат Е. М. Машиков, дизельнэ цехэй бэрхэ хүдэлмэришэн С. И. Маковей, локомотив хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэн В. Иванов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданцидай коллективүүд оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, ехэ продукци гаргана. Заводой бэшэшье олон мянган хүдэлмэришэд оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ, локомотивцидые, вагонцидые олоор заһабариха хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Эдэнэр партиин XXV съездэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

ОНЬҺОН ТЕХНИКЫН ХҮСӨӨР

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: мастер А. М. Усольцевой хүтэлбэрилдэг участогай шэрдэгшэд; локомотив хабсаралгын цех соо; партийна эхин организациин секретарь Н. Т. Красиков В. Ивановой бригадын коллективтэ Хүндэлэлэй грамота барюулжа байна.

П. БУРМАКИНАЙ
фототекст.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

НЮТАГТАА СУУТА...

Колхозой түб — Тохой тосхонһоо шанха урагшаа автомашинаар табилуулан, арбаад модо ябаадхихатай сасуу Зүүн Дабаанай тээ наанахана Тужын хүлэй отара оршодог.

— Хэлсээшэ газартаа ерээбди. Эндэмнай манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишодой нэгэн Бадмажаб Очировай отарынхид ажалладаг. Малшадай ажабайдал, ажал хэрэгтэй танилсахадамнай болохо, — гэжэ колхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Самбу Самбуевич Раднажапов намдууханаар хөөрэнэ.

Очировтанай бүлэ хорин жэлэй саана эхэ хонидой отара абаһан юм. Иимэ харюусалгатай ажал даажа, хэдэн зуун эхэ хонидые харууһалжа байхадаа, Очировтан түрүүшээр ядалдаадшье үзэһэн, хонидой олоороо хурьгалха сагай ерэхэдэ тухашардагшье байгаа.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй үбэлжэлгэ Загастай нютагай хонин ажахыда бэрхэтэй үшар тохёолдуулһан. Тиибэшье Очировай отарын байра яб байса бэлдээтэй, хото хорёонь дулаалагдаһан, үбэлдөө малдаа эдюулхэ һайхан үбһэн, ногоон һолоомон газаань оруулагданхай, малынь тобир тарган байгаа. Бадмажаб Занаевич Цыбик һамгантаяа хонишодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаха дүүрэн аргатай, холын хараа бодолтой болоод байгаа һэн. Теэд тэрэнэй ажалайнь түсэбүүд гэнтэ хубилжа, Бадмажаб Занаевич ондоо отара даажа абаха баатай болоо һэн. Юун дээрэһээ иимэ ушар тохёолдооб? Бэрхэшээлтэй, сошордуу байдалһаа гарахын тула колхозой хүтэлбэрилэгшэд хайхарамжагүй хандаһан эзэнэй эхэ хонидой отарые дүй дүршэлтэй малшад — Очировтанда тушаажа үгөө ха юм. Энэ отара дээрэ түрүүшын хүйтэнэй эхилхэтэй сасуу хонид гарзалжа эхилээ. Иимэ гай гарзые заатагүй усадхаха хэрэгтэй байгаа бшуу.

Хонидой гарза — үхэл болюулха, тэрээнтэй хамта бүхы эхэ хонидой тэнхээ тамир һайжаруулха гээшэ үбэлэй сагта хүнгэн хэрэг бэшэ. Хүтэлбэрилэгшэд, зоотехник, ветмэргэжэлтэдшье иимэ байдалые һайн мэдэһэн, өөрөө Очировшье һайса ойлгожо байгаа. Иимэ орёо эрхэ байдалые хараадаа абан, Бадмажаб үни бодолтогүй, өөрынгөө даажа байһан һайн отарые орхижо, муу отара даажа абаа бэлэй.

Үдэр бүриин үсэд шанга ажалай, эсэшэ сусашагүй оролдосын ашаар лэ, Очировтан хонидой гарзалгые арай шамай тогтоожо, тэнхээ тамирыень һайжаруулжа эхилээ һэн. Үбһэ һолоомо болон минеральна тэжээл зоотехническэ рационой ёһоор үгэхэһөө гадна, хонидтоо нарһанай шэлбүүһэнэй шүүһэ уулгадаг, үлбэрдэһэн хонидые илтажа, бүри шэмэтэй тэжээлээр эдеэлүүлдэг байба. Хурьгадые абаха үедэ ехэ хонидойнь тэнхээ тамир нилээд һайжарһан бэлэй.

Богонихон болзор соо сошордомо байдал ямар аргаар усадхагдаа гээшэб?

Бадмажаб, Цыбик Очировтан муу отара даажа абахатайгаа сасуу ажал хэрэгээ һайжаруулхын тула хамсыгаа шуужа, хүсэ оруулха гэжэ оролдожо эхилээ һэн. Эгээл түрүүшээр дүй дүршэлтэй хонишон юу обёоробоб гэхэдэ, тэдэнэй талха таряа хонидтоо үгэхэдэнь, зарим шадалтай хонидынь үлбэр муушуулаа түрижэ, муу хонидынь нэгэ хобооһоо нүгөөдэдэнь харайһаар, хүсэд эдеэлжэ садангүй үлэдэг байба. Иимэ байдал үбһэ тэжээлшье үгэхэдэнь үзэгдэбэ. Хонидоо нэгэ жэгдээр эдеэллэхын тула Очиров отараяа хэдэн бүлэг болгожо хубааба. Жэшээнь, тобир тарган хонидоо нэгэ бүлэг, үлбэр хонидоо 100—150 толгойгоор хубаарилан, гурбан бүлэг болгобо. Газаа досоогүй тус тустань хашаа барижа, хонидойнгоо хойноһоо хёрхо харууһа табяа һэн. Туранхай хонидтоо нормоһоонь яһала ехээр шэмэтэй тэжээл үгэдэг, бүлеэн уһа уулгадаг болоо. Тэдэнь нэгэ хэды сагай үнгэрһэн хойно һураггүй һайжаржа, һүрхэй дорюунууд болобо. Уһалууридашье бүлэг бүлэгөөрнь абаашадаг байгаа. Байн байтараа туранхай хонидынь үдэр ерэхэ тума өөдэлжэ, таргалжа, баясахаар дүнгүүд туйлагдаа һэн.

Хонидой хурьгалха үедэ тамир муутай нэгэшье хонин үлөөгүй. Малай гарза... хонишодой, ветерина... хүдэлмэрилэгшэдэй ха... хүсөөр усадхагдаа. Тэрэ... Очировтан бэшэ хонишо... дутуугүй хурьгадые а... түлжүүлһэн. Тэрэнэй ... ган Цыбик Мункуевнад... амжалта мүн лэ бэлэн ... шээр туйлагдаа. Нүхэрт... үдэр бүри али болохо... шээр хүндэ ажал хэжэ... радат заншалтай.

Түсэбтэ табан жэлэй ... гэсхэхы жэлдэ Бадма... Цыбик Очировтан хон... дой мүрысөөнэй түрүү... гэдэ гараа, нютаг го... суурхаа, зуун хонин ... һөө зуун хоёр хурьга... һан, хонин бүриһөө 3,2 ... лограмм нооһо хайлша... колхоздоо 14 мянган ... ригэй олзо доход оруу... хурьгадынь эхэһээ һа... даха үедөө 24 килог... шэгнүүртэй байба.

— Һаяхан минии хү... Александр Бэшүүрэй ... шадай хандалга бэш... уншажа, ехэ һонирхо... Үбэлэйшье үедэ малай ... шэмэ дээшэлүүлхэ гэж... зүб хэлсэгдэнэ. Энэ ... лыень бидэнэр сэдьхэл... хэндээ хадууржа абанха... Малшадай ажалда ... харюусалгатай саг — ... лэй шэмэрүүн хүйтэн... бэ. Мүнөө бидэнэр 60... хонидые харууһал... Хонидые үрэжүүлхэ ха... салгатай хүдэлмэриие ... болзортонь өөһэдөө хэж... раабди. Искусственнэ ... үрэжүүлгын һаруул, ду... гэр байра түхеэрһэ... ехэ хэрэг болоо. Хон... тобир тарган, үбһэ тэ... шье барандаа зөөгдэ... хото хорёошье заһаба... данхай, — гэжэ омогто... дуугараад, Бадмажаб За... вич малай байра тээшэ ... шэтэйхэн гэшхэбэ.

— Партиин ... съездые нэрэтэй ... лотойгоор угтаха гэһэ... мэлзэлгэ совет хүн бү... сэдьхэлдэ түрэнэ. Би... шье мүн хаба шадал... оролдожо, февралиин 24 ... лотор хонидоо хурьга... жа, нэгэшье түл га... оруулангүй зүлгэ ... дээрэ гаргахал байхабди, — гэжэ Бадмажаб За... омогорхолтойгоор хө... һэн.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.
Сэлэнгын аймаг.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТА

РСФСР:

АШААНАЙ ХҮСЭТЭ МАШИНАНУУДТА

ЗИЛ-133 түхэлэй ашаанай хүсэтэ машинануудта хэрэглэгдэхэ картернуудай түрүүшын бүлэгые Сердобск хотын (Пензенскэ область) машина бүтээлгын завод үйлэдбэрилэн гаргаба. Камскын асари томо заводой бүтээн гаргаха ашаанай машинануудта табигдаха 150 гаран картернуудые эндэ баһал түрүүшынхеэ үйлэдбэрилбэ. Энээгээр заводой коллектив табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан социалис уялгануудайнгаа гол пунктнуудай нэгые бэелүүлбэ гээшэ.

Предприятиие сүмөөрнь хубилган шэнэлһэнэй ашаар энэ амжалта туйлагдаа. Табан жэлэй туршада дүрбэн цехэй станок, түхеэрэлгэнүүд һэльбэгдээ, тиихэдэ долоон шэнэ автомат лини ашаглалгада үгтөө. Эдэ бүгэдын ашаар 1970 онойхидо орхо-доо картер үйлэдбэрилгэ хоёр дахин шахуу дээшэлһэн байна.

БЕЛОРУССИ:

МЯХАЛИГ ШЭНЭ ҮҮЛТЭР

Белоруссида мяха ехээр үгэдэг шэнэ үүлтэрэй гахайнууд бии болгогдобо. Энэ үүлтэрэй гахайнуудые республика дотор, мүн РСФСР-эй, Украинын зарим областьнуудта, Балтиин далай шадарай республикануудта үдхэбэл, аша үрэ ехэтэй байха гээд Белоруссиин Хүдөө ажахын министерство тоолоно.

Иимэ үүлтэрэй гахайнууд шэмэ шүүһэтэй, һайн шанартай мяхатай юм, гадна өөхэ гадарынь үнгэрмэ зузаан байдаггүй. Юрын үүлтэрэй гахайтай жэшэжэ үзэхэдэ ...аб адляар хооллоһон аад 11 процентээр шэнүүриеэ үлүү нэмээдэг байба. Тиин центнер мяханда гаргашалагдадаг тэжээлэй хэмжээн 17 процентээр доошолхо жэшээтэй.

Энэ шэнэ үүлтэрэй гахай ...хадаа Белоруссиин эрдэм шэнжэлгын мал ажалай институдай эрдэмтэдэй үүлтэр... тэ мал үдхэдэг ажахынуудай зоотехник - селекционер... нүүдтэй суг хамта хэһэн хүдэлмэриин аша үрэ мүн боло... гээд, БССР-эй Хүдөө ажахын министерствын түлөөлэгшэд ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлһэн байна.

Тэрэшэлэн шэнэ үүлтэрэй гахайнууд үдэсынгеэшье талаар эрхим үрэ дүн харуулна. Жэшээлхэдэ, Витебскэ областиин «Реконструктор» гэжэ үүлтэртэ малай заводто тэжээгдэдэг нимэ гахайнууд 11 үшөө дээшэшье поршоонхо гаргана. Тэдэнь оройдоол хоёр һара гүйсэхэдөө, 19 килограмм шэгнүүр татадаг байна.

Мүнөө үедэ Белоруссиин колхоз, совхозуудта 40 мянга шахуу шэнэ үүлтэрэй гахай тоологдоно. Тэдэниие белоруссиин хара эреэн, мүн эстониин өөхэ багатай үүлтэрэй гахайнуудтай холихо зорилго табигданхай. Тэрэнэй ашаар мяха үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлхэ, мал ажалай энэ һалбариин продукциин өөрынь үнэ сэн доошолхо гээд эрдэмтэд бодсоона.

ТУРКМЕНИ:

АЖАЛАЙ БААТАРНУУД — ЭКРАН ДЭЭРЭ

«Туркменфильм» гэжэ киностудида зохёогдоһон «Ноо-һо хайшалагшад» гэжэ баримтата фильм Ашхабадскэ районой «Ленинград» гэжэ колхоздо түрүүшынхеэ ...руулагдаба. Тэрэниие ...мын геройнуудай өөһэ... — социалис мүрысөөндэ ...жа гараһан энэ ажахи... рүү малшадай ехэ һони... хүлеэһэнинь ойнгосо... Фильм тус колхозой хо... дой ажалай нэгэл үдэр ... хөөрэнэ бшуу.

Ажалаарза суурхаһан ...нууд «Туркменфильм» ...диин үйлэдбэрилһэн ... зохёолнуудай гол гер... болонхой юм. Сэнхир ... гэжэ алдаршаһан газ ма... абагшадта режиссер А. ...тыковай «Сүл губиин ба...нууд» гэһэн хүдэл... рюулагданхай. Мэр... техническэ училищи... түгэсхөөд, республикы... дэлмэришэн ангиин ... жагсажа эхилһэн залуу... нэй хуби заяан тухай ... сер С. Молланиязова... майнь зуунай нэгэ хуб... жэ баримтата фильм со... гэгдэнэ.

(ТАСС)

КРЕМЛЬДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЫН ТҮГЭСХЭЛ

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Совет-чехословак эконо- ...ческа холбоо барисаан ... дэлисэтэй, олон ...арта шэнэ шэнжэ шанар- ... болонхой. Арадай ажа- ... түсэбүүдые таарал- ... зохёохо, үйлэдбэрые ... хамжаха, ... шэнжэлгэ эмхидхэхэ, ...номическа томо проект- ...үдые зохёохын тула нөөсэ ... боломжонуудые ашаг- ... гэхэ мэтэ холбоо ба- ... дээдэ шатын ха- ...

Чехословак коммунист- ... Чехословакиин ара- ... хадаа манай найдам- ... ханинар гэжэ совет ком- ... манай ороной ... омогорхожо юм. Тэ- ... дабшанабди, нэгэн ... нанал бодолтойбди, ин- ... гүн зорилго тэшэ ... шэнэбди. Нүхэдүүд, Со- ... Союзай Коммунис ..., тэрэнэй Централь- ... Комитедэй үмэнһөө, ... ороной ажалшадай ... халуун, аха дүү ... амаршалнаб танай ... чехословак арадта ... үүлхэтэй бидэнэр ...!

Чехословакиин Коммунис ... общественна ажабайда- ... бүхы һалбаринуудаар ... үрэ дүнгүүдые түйла- ... өөрынгөө XV съездые ... байһандань бидэнэр ...ртайбди. Социализмда ... хүсэнүүдэй зүгһөө ... оронии бэрхэшээлдэ оруулһан хойшолонгуудые усадхаад, чехословак коммунистнүүдэй эхэ ороноо бүхы талын түргэн дэбжэлтын харгы замда гаргажа, мүнөө түгэс хүгжэнги социалис общество байгуулха шэнэ шухала зорилгонуудые табижа байһандань бидэнэр баярланабди.

Энэ замдаа эхэ амжалта туйлахыетнай танда, хүндэтэ ханинар, хүсэнэбди! Урдаа табиһан зорилгоо нэрэ хүндэтэйгөөр шиидхэхэ байһандатнай этигэнэбди.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Уласхоорондын оршон байдалые һайжаруулхын түлөө, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие абархын түлөө, бүхы арадуудта эрхэ чөлөө ... түлөө эхэ ба хүнгэн бэшэ тэмсэлэй талаар социалис Чехословакитай, коммунизмын аха дүү бусад гүрэнүүдтэй хани харилсаатай байһанаа бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди. Энэ үндэр дээдын уг зорилгын түлөө тэмсэлдэ эхэ юумэ туйлаабди. Зүгөөр энэ замдаа зогсохо болохогүй гэжэ дуршэл бури элитээр харуулна. Ушар юуб гэхэдэ, ондо ондоо ниитын байгуулалтатай оронуудай уласхоорондын харилсаануудай һайжархатай, түгшүүрилтэ байдалай һуларха- тай хамта эгээн эзэрхэг түрэмгэй, ангиин талаар хоротой империализмын бүлэгүүдэй, тэдэниие дэмжэдэг ... үрбэгшэд зүгһөө эсэргүүсэлтэ бүри эхэ болоно байна.

Түгшүүрилтэ байдал һуларуулгада эсэргүүсэгшэд, баруунай «Шанга шугам» гэдэг номногшод, «хүйтэн дайнай» политика баримталагшад бодото байдалда холодохой, буруу бодолго абтанхай. ... Түгшүүрилтэ байдал һуларуулгада эсэргүүсэгшэдэй хаанаһаашье гараһан абъяанда эрид шууд харюу үгэхэ зуураа, бидэнэр түүхэтэ уг зорилгын, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө саашадаашье оролдохо ехэтэйгээр хүдэлхэбди. Социализмын аха дүү оронуудай арадуудай хүсэл зоригые энэ политика тодорхойлно, ... бүхы хүсэнүүдэй зүгһөө эбэ дэмжэлгэ абана гэжэ мэдэжэ бодорхон хүдэлхэбди. Чехословакиин хүндэтэ ханинар, бусад бүхы хэрэгтэй талаар ... бидэнэр танай ... нэгэ харгыгаар дабшахабди гэжэ мэдэнэбди.

Советскэ Союзай ба Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи эб найрамдалай уулзалгын дүнгүүд манай оронуудай хоорондохи аха дүү харилсаануудые саашадань гүнзэгырүүлгэдэ, хүгжөөлгэдэ, манай арадуудай хани барисаа бүри ехээр бэхижүүлхэдэ алба хэхэ гэжэ найдажа байнабди, үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэхэе зүбшөөгыт.

Нүхэр Гусагай, Чехословакиин партийно-правительственна делегациин бүхы гэшүүдэй элүүр энхын түлөө!

Аха дүү чехословак арадай ба тэрэнэй социалис эсэгэ ороной һайбаран хүгжэлгын түлөө!

Манай эбдэршэгүй хани барисаанай түлөө!

* * *

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент нүхэр Г. Гусак харюугай үгэ хэлээ.

НҮХЭР Г. ГУСАГАЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев! Хүндэтэ нүхэр Подгорный! Хүндэтэ нүхэр Косыгин! Хүндэтэ совет ханинар, нүхэдүүд!

Танай һайн һайхан ба бидэнэй бүгэдэндэ эгээн дүтэ танай ...до айлшалхыемнай Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...алые бидэнэр үнэн зүрхэнһөө баярлан, хүлеэн абаа...

Мүнөөдэр Москвада совет ...дай, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө ехэ баяртаар бидэниие угталга ...сэдьхэлыемнай ехээр хүдөө. Өөһэдынгөө эгээн ... ханинарай дунда байна... гэжэ бидэнэр дахинаа ...нэбди.

Манай Коммунис парти, ...най орон ба тэрэнэй арад ...ай танай хэлэһэн халуун, ... ёһоной үгэнүүдэй түлөө, хүндэтэ нүхэр Брежнев, ...да үнэн зүрхэнһөө баяр ...нэб. Мүн суг хамта совет коммунистнуудта, Советэй агууехэ ороной бүхы ...дта манай аха дүүгэй ...шалга хүргэхыемни нам... зүбшөөгыт.

...нэ жэлдэ бидэнэр дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ ...тскэ Союзай түйлаһан ...тэ илалтын ба Чехословакиин алдарта совет Армиин ...лһөөр 30 жэлэй ойе ...нглэбди. Фашизмда ...үү Советскэ Союзай ...р тэмсэл манай арадуу... дурасхаалһаа хэзээдэшье ...ахагүй. Фашизмые бута ...го манай арадта эрхэ ...ю асараа, социализм бай... ...ха харгы зам нээжэ үгөө. ...ани барисаан, хани ха... ...саан ба харилсан туһалал... ...а тухай чехословак-совет ...э договорто гар табиһан... хойшо табан жэл гүйсэбэ. 1943 оной декабрьда бата... ...һан хани нэгэдэлэй до... ...р шэнги энэ шэнэ доку... манай арадай аюулгүйн ...алай зохёон байгуулхы ...ай түшэг тулгуури, ма... ...рээдүйдэ хэлбэришэгүй... этигэжэ байха бэрхэ ну... ...мүн гэжэ хэлэхэ бүхы үндэһэтэйбди.

...ндэтэ нүхэдүүд! ...хословакиин партийно-правительственна делегациин ...е СССР-тэ ерэһэн ушар ...й харилсаануудые саа... ...нь хүгжөөхэ гайхамшаг... ...та болохо гэжэ бидэнэр ...набди. Мүнөөдэр бидэ... хоорондо эхилһэн хөө... ...рөнүүд энээниие гэршэл... ...өөрэлдөөнүүд зүбшэн ...һэн бүхы асуудалнуу... ...нэгэн адли хараа бодол... ...айһыемнай, чехословак ... хани барисаае, нэгэ... ...е саашадаа бэхижүүлхэ ...манай партинуудай, гүрэнүүдэй бата хүсэл зоригтой байһыемнай дахинаа гэршэлээ. Саг үргэлжэ гүнзэгырүүлэгдэжэ байһан хани харилсаангүйгөөр, Советскэ Союзай зүгһөө бидэндэ саг үргэлжын туһаламжа дэмжэлгэгүйгөөр үнгэрһэн 30 жэлэй туршада манай туйлаһан бүхы амжалтануд туйлагдахагүй һэн гэжэ манай арад өөрынгөө дүршэл дээрэһээ үшөө, үшөө дахин ойлгон абана. Тиимэ дээрэһээ бидэнэр аха дүү харилсаагаа гамнажа, эсэшэ сусашагүйгөөр хүгжөөжэ байхабди. Энэ харилсаанай үндэһэ һуури гэхэдэ, ангиин ниитэ уг зорилгодо, марксистско-ленинскэ интернационалис хараа бодолдо түшэглэһэн чехословак болон совет коммунистнуудай дайшалхы, бата бэхи союз мүн болоно.

Совет коммунистнуудтай, аха дүү бусад партинуудтай суг хамта бидэнэр энэ гол ёһонуудай үндэһэ һуури дээрэ дэлхэйн социалис хани харилсаанай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые саашадань бэхижүүлхын түлөө шууд сэхээр тэмсэжэ байхабди.

Экономическа бүхы талын хани харилсаан манай хоорондохи холбоондо бүри ехэ удха шанартай һуури эзэлнэ. Советскэ Союзай хүсэн түгэс экономическа арга боломжо, хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан тэрэнэй түрүү индустри, научно-техническэ дэбжэлтын талаар тэрэнэй туйлалтанууд энэ харилсаае саг үргэлжэ гүнзэгырүүлжэ байха үргэн харгы нээжэ үгэнэ. Иимэ харилсаа холбоонтой Чехословакиин экономикын бүхы талын саашанхи хүржэлтые бидэнэр холбонобди.

Хүндэтэ совет ханинар, нүхэдүүд!

Хоёр аха дүү партинуудай болохоёо байгаа съезднүүд туйлаһан үрэ дүнгүүдыемнай сэгнэжэ, ерэхэ жэлнүүдэй туршада манай оронуудай хүгжэхэ гол шэглэлнүүдые хаража үзэхэ байна. Чехословакиин ажалшад экономико, наука, культура болон ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудаар, коммунизм байгуулха тушаа КПСС-эй XXIV съездын хараа шугамые бэелүүлхэ талаар Советскэ Союзай туйлаһан амжалтануудые омогорхон, үнэн сэдьхэлһээ амаршална. Энэ туйлалтанууд хадаа арадай этигэл найдабариие, партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй, танай партиин, совет арадай, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев толгойлогшотой Политбюрогой политикые арадай дэмжэжэ байһыень харуулна. Иимэ амжалтануудаартнай дашарамдуулан, Таанадые, хүндэтэ совет ханинар, бүхы совет арадые гүн сэдьхэлһээ амаршалнабди.

Советскэ Союзай Коммунис парти, арад шэнги манай Эхэ ороной ажалшад, манай парти хэһэн ажалайнгаа үрэ дүнгүүдээр мүн лэ омогорхожо шадаха байна. Партиин XIV съездын табиһан орёо зорилгонууд бүхы гол һалбаринуудаар дүүргэгдэхэ, зарим талаараа үлүүлэн дүүргэгдэхэ гэжэ бидэнэр мүнөө хэлэжэ шадаха байнабди. Бүхы партияа, манай бүхы арадые XIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ элсүүлэн, КПЧ-гэй XV съездые угтажа байнабди. Ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэлэй үргэн дэлисэтэй болоһон ушар энээниие гэршэлнэ. Ерээдүй сагта бидэнэр орёошье һаа, бэелүүлмээр зорилгонуудые табиха гэжэ оролдонобди. Хүгжэнги материально-үйлэдбэриин үндэһэ һуурида, манай ороной ажалшадай эдэбхи үүсхэлдэ, социалис хани барисаанай оронуудтай байгуулһан харилсаа холбоондо түшэглэн, эдэ зорилгонуудые дүүргэхэбди. Харилсан туһалалсалгын экономическа Соведэй хэмжээн соо экономическа социалис интеграци хүгжөөлгые ехэ удха шанартай дээрэ тоолонобди. Энээниие саашадань хүгжөөлгэдэ Чехословаки эдэбхитэйгээр туһална.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай парти, бүхы чехословак арад Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай шууд сэхэ политикые үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ. Тиимэ дээрэһээ КПЧ өөрынгөө XIV съезд дээрэ танай партиин XXIV съездын зохёоһон Эб найрамдалай программые өөрынгөө программа шэнгеэр бүрин һайшаагаад, шадал соогоо тэрэниие амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ оролдоно. Эб найрамдалда дуратай энэ политика томо һайн үрэ дүнгүүдые асараа гэжэ мэдүүлхэ хүсэд эрхэтэйбди. Тусхайлбал, Хельсинкидэ болоһон ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһэнэй һүүлээр Европодо аюулгүй байдал хангаха, амгалан ёһоной харилсаа хүгжөөхэ бүри һайн эрхэ байдал байгуулагдаа. Социалис оронуудай, илангаяа Варшавай договорой хэмжээн соо гадаадын политическэ хани харилсаагаа һайжаруулга, хамтын ажал ябуулгануудые бэелүүлгэ энээндэ горитойхоноор туһална. Энэ харилсаае бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди, бүхы дэлхэй дээрэ манай аюулгүй байдал ба эб найрамдал хангахын түлөө хамтын тэмсэлэй саашанхи амжалтын гол эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн гэжэ харанабди. Энэ тэмсэл бэрхэшээлгүй, эсэргүүсэлтэгүй байхагүй гэжэ ойлгонобди. Зүгөөр газар дэлхэй дээрэхи бүхы түрүү үзэлтэй, демократическа, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдтэй ээм ээмээ нэгэдэхэдээ, бидэнэр манай оронуудай хүгжэлтын хэрэгтэ шэнэ амжалта туйлахаһаа гадна, эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, бэе бэедээ ашатай туһатай уласхоорондын хани харилсаа хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлахабди гэжэ этигэнэбди. Тиихэдээ социализмын дэлхэйн байгуулалтын, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүсэтэй, жагсаалтай байха бүри энэ тэмсэл бүри амжалтатай байха тэһэн гол ёһые хүтэлбэри болгонобди.

Хүндэтэ нүхэдүүд, социализм, коммунизм байгуулгада совет арадай амжалтануудые зоригжуулагша, эмхидхэгшэ Советскэ Союзай Коммунис партиин түлөө!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй шиидхэхы хүсэн болохо Советскэ Союзай түлөө!

Чехословак болон совет арадуудай хоорондохи бата бэхи хани барисаанай түлөө, манай аха дүү партинууд болон оронуудай хоорондохи нэгэдэлые, хани харилсаае саашадань хүгжөөхын түлөө!

Дэлхэйн социалис байгуулалтын, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэлые саашадань бэхижүүлхын түлөө!

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, социалис Чехословакиин үнэн сэхэ хани болохо Леонид Ильич Брежневэй элүүр энхын түлөө!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Николай Викторович Подгорнын элүүр энхын түлөө, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Алексей Николаевич Косыгинай элүүр энхын түлөө, манай бүхы совет ханинарай элүүр энхын түлөө!

Хүндэтэ нүхэдүүд, танай элүүр энхын түлөө!

Нүхэд Л. И. Брежневэй, Г. Гусагай хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар үдэшэгдөө.

* * *

Аха дүү ёһоной, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда уулзалга үнгэрөө.

(ТАСС).

СССР-эй НАУКАНУУДАЙ АКАДЕМИИН ХАМТЫН СУГЛААН

СССР-эй Наукануудай академиин президентээр академик А. П. АЛЕКСАНДРОВ һунгагдаба

СССР-эй Наукануудай академиин шэнэ составые һунгалгада зорюулагдаһан СССР-эй Наукануудай академиин нэмэл хамтын суглаан эрдэмтэдэй Москвадахи байшанда ноябриин 25-да нээгдэбэ.

Үглөөнэй заседанида СССР-эй Наукануудай академиин Президентые һунгаха тухай асуудал хаража үзэгдөө.

Хамтын суглаа нээхэ зуураа, академик В. А. Котельников академиин президиум президентын тушаалда академик А. П. Александровые табиха дурадхал оруулаа гэжэ мэдээсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Таанадай мэдэжэ байһанай ёһоор, энэ жэлэй май һарада болоһон СССР-эй Наукануудай академиин хамтын суглаан академиин президиумэй түлөөлэлгын болзорые һунаажа, хүтэлбэрилхы органуудайнь һунгалтые ноябрь һарада үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри абаһан байгаа гээд тэрэ хэлэбэ. Тэрэ болзор хүрэжэ ерэбэ. Мүнөө үеын эрдэм наукын холын хараата, тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ үүргэтэй научна зургаануудай хүдэлмэри сэхэ хүтэлбэрилхэ СССР-эй Наукануудай академиин президентые, президиумэй шэнэ состав ба отделенинүүдэй хүтэлбэрилхы органуудые, академик-секретарьнуудые, отделенинүүдэй бюрое таанад һунгаха болонот.

Партиин Центральна Комитет эдэ асуудалнуудые нэн түрүүн президентын кандидатура тухай асуудалые анхаралтайгаар хараа.

Эрдэмтэдэй оруулһан дурадхалнуудта түшэглэн, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэлые хараада абажа, нягта наринаар сэгнэжэ үзөөд, Наукануудай академиин президентын үндэр ба харюусалга ехэтэй тушаалда Социалис Ажалай гурба дахин Герой, Ленинэй ба Гүрэнэй шангуудай лауреат, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн академик Анатолий Петрович Александровай кандидатура нэрэтэй түрэтэйгөөр тааралдаха гэжэ бидэнэр хамтын һанамжатай болоһон байнабди.

Академик Александров атомна энергетикэ ба ядерна техникын талаар элитэ эрдэмтэ, эрдэм ухаанай томо эмхидхэгшэ ба ниитын мэдээжэ ажал ябуулагша гэжэ манай орон дотор ба хилын саанашье үргэнөөр мэдээжэ болонхой.

Анатолий Петрович Александров эгээл гол шухала эрдэмэй тон орёо һалбаринуудай нэгээр элитэ мэргэжэлтэ болоһон, эрдэм ухаанай бусад олон һалбаринуудаар үргэн ехэ ойлгомжотой, промышленностьтай хамтын хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ туйлай ехэ дүй дүршэлтэй хүн болоно. Олон жэлэй туршада эрдэмтэдэй тон ехэ коллективүүдые тэрэ хүтэлбэрилнэ. Эдэ бүхы шэнжэ шанарайнгаа ашаар А. П. Александров нэрэ хүндын талаар мэдээжэ эрдэмтэдэй нэгэн боложо, СССР-эй Наукануудай академиин орёо нарин олон шэглэлтэй ажал ябуулгые толгойлжо шадаха байна.

Наукануудай академиин ажал ябуулгын хэм хэмжээнэй айхабтар ехэ байһанииинь мэдээжэ. Энэ ушарые Наукануудай академиин 250 жэлэй ойн баярые бүгэдэ арадай баяр баясхалантайгаар тэмдэглэхэ үедэ бидэнэр үшөө дахин эли тодоор хараһан гэжэбди. Коммунизм байгуулгада СССР-эй Наукануудай академиин туйлай ехэ үүргэ дүүргэдэг байһаниие, дэлхэйн эрдэм ухаанай баялигта тэрэнэй хубитаяа ямар ехээр оруулһаниинь ойн баярай һайндэрлэлгэ элеэр харуулаа. Совет эрдэм ухаанай амжалтанууд манай партиин, бүхы совет арадай, дэлхэйн эрдэмтэ олониитын үндэр сэгнэлтэдэ хүртэхэ ёһоороо хүртэнхэй. Ойн баярай заседани дээрэ хэлэһэн хүнүүдэй, илангаяа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо гайхамшагта эдэ туйлалтануудынь онсо тэмдэглэгдэһэн байна. Наукануудай академиин ойе тэмдэглэлгэ хадаа эрдэмтэдэй, совет эрдэм ухаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ниитын үмэнэ үндэр эрхэ үялгатай, ниитын эдэбхитэй байһые, тэдэнэй Эхэ орондоо, коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ үнэн сэхэ байһыень харулаа гээд М. А. Суслов тэмдэглэбэ.

Тэрэшэлэн ойн баярай һайндэрэ мүнөө үеын эрдэм ухаанай олон ондоо хүгжэлтые ойлгон хараха хэрэгтэ туһалһан байна.

Партиин XXIV съездһээ хойшо үнгэрһэн жэлнүүдтэ манай орон ерээдүй тээшэ үнэхөөрөө туйлай ехэ алхамуудые хэнхэй. Эдэ жэлнүүд оронойнгоо экономикые саашадань хүгжөөхын түлөө, совет гүрэнэй ба социалис бүхы хани нүхэсэлэй нэрэ хүндые уласхоорондын байдалда улам бэхижүүлхын түлөө, эб найрамдалай уг зорилгые батадхахын түлөө манай арадай зохёон байгуулхы тэмсэл соогуур үнгэрөө.

Энэ үеын тэмдэглэгдэмээр онсо илгаань юун байгааб гэхэдэ, ниитын ажабайдалда, үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ, тэрэшэлэн научна шэнжэлэлгэнүүдые ашаг үрэ ехэтэй болгохо хэрэгтэ, эрдэм ухаанай хүдэлмэриие ажабайдал ба практикатай нягта холбоотой болгохо хэрэгтэ эрдэм наукын үүргэ үзэгдөөгүй ехээр дээшэлээ.

Бүхы наукануудай, научно-техническэ дэбжэлтын, саашанхи хүгжэлтэнүүдэй, ниитын хүгжэлтын хуули ёһонуудые тодорхойлхо хэрэгтэ үндэһэ һуури болодог естественнэ ба ниитын эрдэмүүдэй талаар фундаментальна шэнжэлгэнүүдтэ парти түрүүшын ээлжээнэй анхарал хандуулна. Эрдэм ухаанай фундаментальна шэнжэлэлгэнүүд, тэдэнэй үрэ дүнгүүд хүнэй бүхы ажал ябуулгада, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлэлгэдэ, научно-техническэ революциин социальна хойшолонгуудта гүн гүнзэгы нүлөө үзүүлнэ, научно-техническэ дэбжэлтэдэ шэнэ арга замуудые нээнэ.

Оронноймнай эрдэм ухаанай дээдэ зургаан байһан ямагтал СССР-эй Наукануудай академи фундаментальна науканууды саашадань хүгжөөлгэдэ харюусалгатай гэжэ бидэнэр һайн мэдэнэбди, нүхэдүүд.

Гэхэтэй хамта научна шэнжэлэлгэнүүдэй улам ургажа байгаа удха шанар эрдэм ухаанай хүдэлмэридэ шэнэ эрилтэнүүдые табина.

Эрдэм ухаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ мүнөө үедэ өөрынгөө хэм хэмжүүрэй талаар туйлай ехэ, харюусалгатай шэнэ зорилгонууд табигдана гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев Наукануудай академиин ойн баярай заседани дээрэ онсо тэмдэглээ һэн. «Шэнэ процессүүдые улам гүнзэгыгөөр ба зоримгойгоор шэнжэлхыень, научно-техническэ дэбжэлтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень, тохёолдоһон бэрхэшээлтэ асуудалда бодомжотой тобшолол хэхые, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ, арад зоной ажабайдал һайжаруулха, коммунизм байгуулха хэрэгэй аша туһада тэдэ бэрхэшээлтэ асуудалнуудые эрхим һайнаар шиидхэхэ тухай харюусалгатай һанамжа дурадхал оруулхые эрдэмтэдһээ парти хүлеэнэ», — гэжэ Леонид Ильич хэлээ.

Мүнөө партиин XXV съездэ бэлдэжэ байха зуураа, бидэнэр бүхы совет арадтаяа хамта хэһэн хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые гаргаха, совет обществын саашанхи хүгжэлтын зорилгонуудые хараалха үялгатайбди. Ажал хэрэгэймнай бодото байдалай тобшолол, саашанхи зорилгонуудые зүбшэн хэлсэлгэ эрдэм наукын хүгжэлтэдэ тон шухала удха шанартай, юуб гэхэдэ, манай орон дотор научно-техническэ дэбжэлтэ хадаа ниитын хүгжэлтын гол шэглэлэй нэгэн болоно бшуу.

Нүхэр Л. И. Брежнев совет наукын хүдэлмэрилэгшэдтэ ажал ябуулгынь дэлгэрэнгы программа заажа үгэһэн байна. Академиин, тэрэнэй научна бүхы коллективүүдэй хүдэлмэриин тодорхой шэглэл ба онол аргые таанад бултадаа Наукануудай академиин шэнэ хүтэлбэритэй зохёон тодорхойлхо ёһотойт. Магад, эдэ бүгэдые томо ба шухала хэмжээ ябуулгануудые харуулһан тодорхой түсэб болгоо һаа, аша туһатай байжа болохо. Энэ түсэб хадаа мүнөө үеын научна шэнжэлэлгэнүүдэй, тэдэнэй эмхидхэлэй, научна зургаануудые хүтэлбэрилхэ зорилгонуудай бодомжотой, шүүмжэлхы тобшололой үндэһэ һуури дээрэ зохёогдохо зэргэтэй. Нүхэдүүд, совет эрдэм наукын саашанхи хүгжэлтэдэ тон шухала удха шанартай зорилгонуудые шиидхэхэ талаар эдэбхитэйгээр хүдэлхыетнай бидэнэр таанадһаа хүлеэнэбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Наукануудай академиин институтуудай горитойгоор ургаһаниие таанад һайн мэдэнэт: хүдэлмэрилэгшэдэйнь тоо олошороо, шэнжэлгэ хэдэг техническэ талаар хангалгань шэнэ, улам үндэр шатада гаранхай, тэдэнэй материальна баазань үргэдхэгдөө. Эрхим дээдэ мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд урган гараа. Эдэ бүгэдэ иимэ байха ёһотой. Гэхэтэй хамта научна зургаануудай гаргашаяа харюулха тушаа асуудал, тэдэнэй хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ ябадал тон шухала боложо байна. Шанарай талаар шэнэ табан жэлдэ орохо зуураа, бидэнэр эрдэм ухаанай хүдэлмэридэ шанарай талаар шэнэ алхам хэхэ ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ үялгатайбди. Бодото ажал дээрэ фундаментальна наукын үрэ дүнгүүдые хэрэглэхэ, шэнжэлгын хүдэлмэриие үйлэдбэриин эрилтэтэй, коммунизм байгуулгын бодото зорилгонуудай шиидхэбэринүүдтэй нягта холбоотойгоор ябуулха хэрэгтэ эрдэмтэдэй коллективүүдэй анхарал хандуулха шухала.

Тэрэшэлэн оронойнгоо академическэ бүхы научна зургаануудай хүтэлбэриие һайжаруулга саашанхи хүдэлмэриин шухала шэглэл болоно гээд М. А. Суслов үгэеэ үргэлжэлүүлээ. Эдэ зургаанууд нэгэдхэгдэмэл эмхи гуримтайгаар, нягта нарибаар хүдэлмэреэ ябуулха зэргэтэй. Эндэ союзна республикануудай Наукануудай академиин, СССР-эй АН-эй Сибириин отделениин, СССР-эй Наукануудай академиин шэнээр байгуулагдаһан научна түбүүдэй ба тэдэнэй филиалнууд тухай хэлэгдэнэ. Наукануудай академиин эдэ подразделенинүүд мэргэжэл һайнтай научна хүдэлмэрилэгшэдтэй, материальна баазатайнууд, тэдэнэр научна ехэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хубитаяа ехээр оруулхаһаа гадна, Советскэ Союзай элдэб районуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгын шухала асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэлсэнэ. Научна эдэ зургаануудай хүдэлмэриие саашадань бүри эдэбхитэй болгохо, тэдэниие түбэй институтуудтай, Наукануудай академиин отделенинүүдтэй нягта холбоо барисаатай болгохо хэрэгтэй.

СССР-эй Наукануудай академи бодото ажал ябуулгадаа Союзна республикануудай Наукануудай академиин, научна түб болон филиалнуудай хүдэлмэриие нэгэдхэн хүтэлбэрилхэ үялгатай. Нүхэдүүд, СССР-эй Наукануудай академиин научна туйлай ехэ хүсэ болон арга боломжонуудые дүүрэн хүсэн соонь үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ тон шухала болоно.

Зүгөөр академическэ институтуудай хүдэлмэридэ, тэдэнэй ажал ябуулгые хүтэлбэрилгэдэ дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнуудай бии байһан дээрэһээ шэнжэлгын хүдэлмэриин ашаг үрые бага болгоно.

Ушар иимэһээ СССР-эй Наукануудай академиин президиумэй шэнэ состав энэ үедэ академиин ажал ябуулгын шухала программа зохёожо, тэрэнээ бэелүүлхэ болоно.

Үгынгөө түгэсхэлдэ М. А. Суслов иигэжэ хэлэбэ:

Парти болон арадай хэрэгтэ үнэн сэхэ байлга ба манай Эхэ ороной хүгжэн һалбаралгын аша туһада эрдэм наукада алба хэхэ ябадал хадаа совет наукын үмэнэ табигдаһан бүхы зорилгонуудые шиидхэлгэдэ эгээл үнэн, туршагдаһан, найдамтай компос мүн болоно. Коммунис үндэр уг зорилгын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалга, зохёон байгуулха хүдэлмэридэ урагшаа эрмэлзэлгэ, зориг түгэлдэр ухаан бодол — совет эрдэмтэдэй һайн һайхан эдэ бүхы шэнжэ шанар шэнэ амжалтануудай ба совет наукын шэнэ туйлалтануудай — таанадай амжалтын эшэ үндэһэн болохо байна, хүндэтэ нүхэдүүд.

КПСС-эй Центральна Комитедэй үмэнэһөө таанадта, танай хүдэлмэридэ амжалта хүсэхыемни зүбшөөгыт.

СССР-эй Наукануудай академиин президентын тушаалда академик А. П. Александровай кандидатурые дэмжэн, хамтын суглаан дээрэ академигууд М. В. Келдыш, А. М. Прохоров, Б. Е. Патон, П. Н. Федосеев, В. В. Струминский, Г. К. Боресков үгэ хэлээ. Тэдэнэр манай ороной элитэ академик А. П. Александровай научна, эмхидхэлэй, гүрэнэй ниитын ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна. Һүүлээрнь суглаан һунгалта хэжэ эхилээ.

(ТАСС).

Л. СВОБОДЫН 80 НАҺАНАЙ ОЙ

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Г. Гусак, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал ноябриин 25-да 80 наһатай болоһон КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, армиин генерал Л. Свободын гэртэнь хүрэжэ, уулзаһан байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай, ЧССР-эй правительствын, Национальна Фронтын ЦК-гай ба бүхы чехословак арадай үмэнэһөө эдэнэр баярта ойгоорнь Л. Свободые халуунаар амаршалаад, Чехословакиин Компартиин ЦК-гай амаршалгын бэшэгые тэрээндэ барюулба.

Партиин, арадай ба социалис Эхэ оронойнгоо аша туһада Л. Свободын хэһэн ажал ябуулгые Г. Гусак үндэрөөр сэгнээ.

АЭРОФЛОДОЙ ЗУУН МЭРГЭЖЭЛ

ТЮМЕНИИН ОБЛАСТЬ. Ажалай Улаан Тугай орденто Тюмениин граждан авиациин управлениин самолёт болон вертолёдууд мүльһэтэ бүһэлүүрэй тундрада, бар тайга соо хүдэлнэ. Тюмениин авиаторнууд табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МИ-6 түхэлэй вертолёт ашаа ооһорлон үргөөд, Сургудай нефть бэдэрэгшэдэй экспедицидэ ошохоёо байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СТОКГОЛЬМЫН ШЭНЭ УРЯАЕ ДЭМЖЭҺЭН ОЛОНИИТЫН АЖАЛ ЯБУУЛГА ТУХАЙ

ТОГТООЛ

Мүнгэ зөөри ехээр үриһэн, аюултай зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ ба бүхы хүн түрэлтэнэй социальна, экономическа хурдан түргэн хүгжэлтые хангаха шухала эрхэ байдал байгуулха зорилготойгоор бүгэдэ ниитээрээ хүсэд дүүрэнээр буу зэбсэгүүдээ хуряаха замаар саашадаа дабшаха эрилтэ бүхы дэлхэйн арад зон табина. Арадуудай хүсэл бодолые хараада абан, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүү, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө олониитын шэнэ ябуулга үргэнөөр хэхэ уряатайгаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиум 1975 оной июнь һарада Стокгольмдо болоһон сесси дээрээ бүхы парламентнуудта, правительствануудта, политическэ партинуудта, профсоюзуудта, ниитын хүдэлөөнүүдтэ, эмхинүүдтэ, дэлхэйн бүхы арадуудта хандаа һэн.

Бидэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг национальна эмхинүүдэй ба хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд, Стокгольмын шэнэ уряае бүрин һайшаан дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн, **зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалтада эсэргүү, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө бүхы дэлхэйн ябуулга 1976 оной туршада үнгэргэхые** шиидэжэ байһан тухайдаа мэдүүлнэбди.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха арадуудай шиидхэхы эрилтэнүүдые бүхы правительствануудай ба Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин анхаралдаа абахын тула Стокгольмын шэнэ уряае дэмжэн, олоной гар табилга эмхидхэхээр соносхонобди.

Эб найрамдалай түлөө энэ шэнэ хүдэлөөндэ дэмжэлгэ үзүүлхыень, эдэбхитэй хабаадалгаараа тэрэнэй амжалта хангахыень политическэ бүхы партинуудые, профсоюзуудые, эхэнэрнүүдэй, таряашадай, залуушуулай, шажанай, кооперативна, соёлой, спортын ба бусад эмхинүүдые, манай оронуудай эгээлэй юрын бүхы хүнүүдые уряалнабди.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга хорихо, буу зэбсэгүүдые хуряаха, олониитын дунда мэдээсэл тарааха хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр ашаглаха, плакадууд ба листовконуудые гаргаха, олон хүнһөө бүридэһэн делегацинуудые правительствануудта, парламентнуудта эльгээхэ, мүн өөһэдын онсо эрхэ байдалтай, арга боломжонуудтай тааралдуулан бусад хэмжээнүүдые абаха эрилтэнүүдые дэмжэжэ, митингнүүдые, конференцинүүдые, жагсаалнуудые эмхидхэхыень уряалнабди.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хорихын түлөө тэмсэл хадаа ажана байдалай түлөө, ажамидаралые хангахын түлөө тэмсэл болоно гэжэ хүн бүхэн ойлгохо ёһотой.

Энэ онсо шухала зорилгые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулһанайнгаа түлөө хүн бүхэн Эсэгэ оронойнгоо хүнүүдэй урда, ерээдүйн үетэнэй урда харюусалгатай байна.

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүү, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө энэ тэмсэлдэ нэгэдэн жагсаябди!

(ТАСС).

Спорт

ХОРИИН ТҮЛӨӨЛЭГШЭ ТҮРҮҮЛНЭ

«Урожай» бүлгэмэй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй хахад финалай наадануд дүүрэбэ. Түрүүшын бүлэгтэ хүдөө ажахын техникумэй түлөөлэгшэд Л. Андреев, Ф. Будаев гэгшэд илаа. «Колхозпроект» гэжэ институтдай шатаршан В. Филиппов, Буряадай хүдөө ажахын институтдай түлөөлэгшэ Б. Мункоев гэгшэд 4—4 очко абажа, хоёрдохи бүлэгтэ эрхимлэhэн байна. Н. Маншеев, Түнхэнэй аймагай багша В. Хогоев 3-дахи бүлэгтэ шалгарба. Эдэнэр бултадаа түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадажа, бүлгэмэйнгөө чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхые оролдожо байна.

Түгэсхэлэй мүрысөөндэ гурбан наадан үнгэргэгдөө. Нэгэдэхи бүлэгтэ Маншеев түрүүлжэ ябана. Тэрэ Б. Мункоевые, Ф. Будаевые, В. Хогоевые шүүгээ. Хоринhoo ерэhэн Г. Цыденмункуев В. Козлов (Мухар-Шэбэр), И. Минулин (Баргажан) гэгшэдые илажа, Түнхэнhөө ерэhэн Ю. Дансарановтай тэнсэжэ, нэгэдэхи hуури эзэлжэ ябана. Хоринин аймагай түлөөлэгшэ М. Цыдыпов, Т. Козулина («Сельэлектро») гурбадахи бүлэгтэ наадахадаа, тус тустаа 2 очкотой болонхой.

В. МАМИЛОВ.

ТОБШОХОНООР

ФУТБОЛ. Европын чемпионадай 1/4 түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха болоhон СССР-эй суглуулагдамал команда Измир хотодо Турциин командатай уулзахадаа, 0:1 тоотойгоор шүүгдээ.

Европын чемпионадай үшөө хоёр наадан амаралтын үдэр үнгэргэгдэбэ. Чехословакиин суглуулагдамал команда Никозидо Кипрэй футболистнуудые 3:0 тоотойгоор илаад, саашадаа тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ эрхэтэй болоо. Римдэ Италиин командада 0:1 тоотойгоор шүүгдээшье hаа, Голландиин суглуулагдамал команда эрхим наймананай тоодо ороhон байна.

БАРИЛДААН. Дүрэ буляалдаата барилдаагаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Ленинград хотодо болобо. Эндэ ЦСКА-гай спортсменүүд бүхы уулзалгануудаа шүүжэ гараа. Мүрысөөндэ 8 команда хабаадаба. «Динамо» — хоёрдохи, «Буревестнигэй» барилдаашад гурбадахи hуури эзэлhэн байна.

КОНЬКИ. Дүтын зайда урилдадаг конькишадай мүрысөөн Свердловск хотодо дүүрэбэ. Москвагай түлөөлэгшэ Вера Краснова, Коломнын спортсмен Валерий Муратов гэгшэд «Свердловскын залуу наhатан» гэhэн гол шангуудта хүртөө. Краснова 500 метрые 44, 15 секунда соо гаталаа. Муратов 500 метртэ Ленинградай спортсмен, дэлхэйн рекордсмен Евгений Куликовто гартажа, хоёрдохи hуури эзэлhэн байна.

БАСКЕТБОЛ. СССР-эй суглуулагдамал команда Холбоото Штадууд соогуур ябажа, нүхэр ёhоной 12-дохи уулзалгаяа үнгэргэбэ. Пенсильвани штадай командатай Филадельфи хотодо наадахадаа, 82:62 тоотойгоор илаба. Тингэжэ манай спортсменүүд 7 нааданда шүүгээд, табан уулзалгадаа булигдаад ябана.

ХОККЕЙ. СССР-эй хоёрдохи суглуулагдамал командын Канадада ошожо, декабриин 7-hoo 20 хүрэтэр мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ болоhонтойнь дашарамдуулан, ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө хэдэн нааданай болзор хойшолуулагдаа. «Торпедын» Москвагай «Динаматай» уулзалга декабриин 7-hoo мартын 17, ЦСКА-гай ба «Крылья Советов» командануудай мүрысөөн декабриин 7-hoo мартын 15 болотор хойшолуулагдаhан байна.

Канадын, СССР-эй, Чехословакиин, Швециин, Финляндиин, США-гай хоккейн федерацинуудай түлөөлэгшэдэй, хоккейн уласхоорондын лигиин хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн Стокгольмдо болобо. Зургаан ороной командануудай хабаадалгатай уласхоорондын мүрысөө 1976 оной сентябрь, октябрь hарануудта Канадада үнгэргэхые шиидхээ.

Эрхим бэрхэ наадагшадhаа бүридүүлэгдэhэн Канадын суглуулагдамал командые 1977 ондо Венэдэ үнгэргэгдэхэ чемпионадта хабаадуулха тухай асуудал энэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдэhэн байна. Гэбэшье энэ асуудал хүсэд шиидхэгдээгүй байhаар.

(ТАСС).

ГҮРЭНЭЙ УРЬhАЛАМЖА ТҮЛЭГДЭЖЭ БАЙНА

1973 оной декабриин 8-да толилогдоhон КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совеэдэй тогтоолой ёhoop, 1948 оной Гүрэнэй 2 процентнэ урьhаламжын облигацинууд хүн зондо түлэгдэжэ эхилээ.

Хэнэйшье мэдэhээр, энэ урьhаламжын облигацинуудай нэгэдэхи тираж Москва хотодо 1974 оной декабрь соо болоо hэн. Декабриин 23-hаа нөөсэлгын кассанууд, мүнгэн hангай эмхи зургаанууд 1 миллиард түхэригэй облигацинуудай сэнгые хүн зондо түлэжэ эхилээ hэн.

Харин хоёрдохи тиражынь СССР-эй Финансын министерствын дурадхалаар үнгэргэгдөө hэн.

Бүхы орон доторнай 2,4 миллиард түхэригэй 2 процентнэ урьhаламжын облигацинууд тоологдодог hэн. Хоёр тиражай үнгэрhэнэй hүүлдэ 0,4 миллиард түхэригэй облигаци түлэгдөөгүй байна. Эдэ облигацинууд 1976 онhoo түлэгдэжэ эхилхэ юм.

Тэрэнэй удаа 1947 ондо гаргагдаhан СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын Гүрэнэй хоёрдохи урьhаламжын облигацинууд, мүн 1948 ондо гаргагдаhан СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын облигацинууд түлэгдэхэ. Саашадаа хүн зондо облигациин мүнгэ түлэлгэ 1990 он болотор үргэлжэлхэ юм.

Газетэдэ мүнгэ түлэлгын тиражай гараhанай хойто үдэр нөөсэлгын кассаhaa облигациин мүнгэ абаад, тэрээгээрээ Гүрэнэй 3 процентнэ урьhаламжын облигацинуудые худалдан абажа болохо гэжэ hануулнабди.

1948 оной Гүрэнэй урьhаламжын 2 процентнэ облигацинуудай шүүбэриин таблица бүхы нөөсэлгын кассануудта эльгээгдэhэн байна. Мүн лэ 1947 ондо гаргагдаhан СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын Гүрэнэй хоёрдохи урьhаламжын облигацинуудай шүүбэриин таблица толилогдожо, нөөсэлгын кассануудта эльгээгдэхэ юм.

Г. МОЛЧАНОВ,
гүрэнэй нөөсэлгын кассануудай управлениин начальник.

ШЭНЭ НОМУУД — МАЛШАДТА

Арба hарын социалис мүрысөөндэ Сэлэн-Дүүмын городской, мүн хүүгэдэй библиотекэ эрхимлэжэ гараа.

Библиотекын коллектив иншагшадаа олошоруулха, иран зохёол зүбшэн хэлсэлгэдэ хүнүүдые олоор хабаадуулха талаар ехэ юумэ хээ. Нүүдэл библиотекэнүүд эмхидхэгдээ. Гадна библиотекарьнууд айлаар ябажа, ном олоор тараана. Энэ ажалдаа нютагай эдэбхитэдые хабаадуулна. Библиотекые даагша Эльвира Георгиевна Ахминеевагай аша габьяа илангаяа ехэ.

Тэрэшэлэн хүүгэдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Р. Г. Власова, Т. А. Ситирина гэгшэд ажалаа hайнаар эмхидхэжэ, hонюуша эдир иншагшадые баясуулна. Библиотекэ сооно ариг сэбэр, хамаг юумэн hииридаа табигданхай. Шэнэ номуудай выставкэнүүд саг үргэлжэ эмхидхэгдэнэ.

Үхибүүд иншаhан зохёолой гол түлэб удхые хөөрэжэ, зүбшэл заабари абажа байдаг. Номой выставкээр hонирхоно. Хоёр библиотекын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө нүүдэл библиотекэ эмхидхээ. Холын хүдөө отара, гүүртэ дээрэ хүдэлжэ байhан малшад номуудаар дуталданагүй.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

Репортаж
ДҮШЭН ЖЭЛДЭ ЗЭДЭЛhЭН ХҮГЖЭМ

hаяхан Улаан-Үдын хүгжэмэй училищиин концертын зал соо хүн зон олоороо сугларба. Энэ юун болооб гэхэдэ, Улаан-Үдэ хотын олониитэ, искусствын, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд, түрэлхид, hурагшад манай ниислэлэй хүгжэмэй нэгэдэхи hургуулиин нээгдэhээр 40 жэлэй ойе тэмдэглэбэ ха юм.

Дүшэн жэл... Совет засагай жэлнүүдтэ манай республика дотор түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалис хүгжэмэй соёл культура айхабтар түргэнөөр хүгжөө. Хүгжэмэй искусствын хүгжэхэ хэрэгтэ Улаан-Үдын хүгжэмэй нэгэдэхи hургуулиин оруулhан хубита ехэ бшуу.

Бурят-Монголой искусствын техникумэй дэргэдэ 40 жэлэй саада тээ хүгжэмэй hургуули нээгдээ hэн.

Тэрэ гэhэн сагhаа хойшо энэ hургуули нилээд олон үхибүүдые хүгжэмэй искусствада hургажа гаргаа. Энэ hургуули хадаа буряад хүгжэмэй искусствын үлгы болоhон юм гэхэдэ, заахашье алдуу болохогүй ёhотой.

Эндэ нилээд олон багшанар хүдэлнэ. Буряадай искусствын габьяата ажал ябуулагша, РСФСР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. Д. Обыденная, бэрхэ багшанар Р. И. Гроссман, Н. С. Корнаков, Н. Н. Тихонов, Ж. А. Батуев, З. Т. Тогошеева болон бусад үхибүүдтэ хүгжэмэй эрдэм мэдэсэ үгэхын тула олон жэлдэ оролдон хүдэлөө.

Таби гаран онууд болотор энэ hургуули ори ганса байhан. Мүнөө үедэ республика доторнай хүгжэмэй таби гаран hургуули тоологдоно. Мүнөө хүгжэмэй нэгэдэхи hургуулиин табан отделенидэ (фортепьяно, арадай инструментнүүд, теори, хоровой, хүбшэргэйтэ инструментнүүд) 449 хүүгэд hурана. Эрдэм мэргэжэлээр түгэс 49 багшанар эндэ хүдэлнэ.

hургуулиин бүхы отделенинүүдтэ методическа, hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай. Багшанарай эгээл гол зорилго болохо — хүгжэмдэ үхибүүдые hайнаар hургаха хэрэгтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэhээ hуралсалай репертуар, зохёолнуудые шэлэн абалга, нотын номууд гэхэ мэтые хүгжэмэй багшанар эгээл түрүүлэн хараадаа абажа, нэгэдэхи классhаа эхилжэ, үхибүүдэй зүбөөр, hайнаар hураха хэрэгтэ бүхы hаналаа табина бшуу.

Энэ hургуулиие дүүргэhэн хүбүүд, басагад мүнөө гансашье Буряад орондо бэшэ, бүхы Эхэ ороной хото городуудта hурана ха юм. Виолончелистка К. Хамаганова Улаан-Баатарта, композитор, скрипачнууд Юрий, Вадим Корнаковтан Ленинградта, виолончелистка Л. Макарова Пермидэ хүдэлнэ.

Энэ hургуулида hураhан А. И. Попова, С. Ж. Батуева, Ц. М. Королева, А. В. Чучина, В. Ц. Цыдендамбаева, О. В. Бард, Л. Н. Зарбаев, Г. Ю. Покацкая болон бусад хүгжэмэй багшанараар хүдэлнэ. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багшанар Д. Д. Аюшеева, Н. А. Маркова, Н. Ц. Цибудеева, Л. Н. Спектор, М. Л. Балдаева болон бусад энэ hургуули дүүргэжэ гараhан юм. Буряадай АССР-эй габьяата артист С. Г. Окладников, Б. И. Грудинин, артистка Л. Дадуева мүн лэ энэ hургуулиин шабинар байгаа. Хүгжэмэй нэгэдэхи hургуули дүүргэжэ гараhан олон хүбүүд, басагад ороной консерваторинуудта hурана, республикын аймагуудта хүдэлнэ.

40 жэлэй туршада ехэ юумэн хэгдээ. Мүнөө энэ hургуулида Д. Зубенко, В. Сауленко гэгшэдэй хүтэлбэри доро симфоническа болон духовой оркестрнүүд хүдэлнэ.

Үнинэй багша Б. С. Бельский хадаа скрипачнуудай ансамблиие 15 жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Хоровой отделени hая нээгдэhэншье hаа, ехэ ажал хүдэлмэри ябуулна. Хүгжэмэй училищиин дирижерско-хоровой отделенидэ хожомоо hураха хүбүүд, басагад эндэ мүнөө hурана гээшэ.

40 жэлдэ зэдэлhэн хүгжэм... Энэ hургуулида 40 жэлэй туршада бишыхан, эдир хүбүүд, басагадые хүгжэмэй искусствада hургажа байна. Энэ hургуули дүүргэгшэд «далижаhан дальбараанууд» мэтээр саашаа ниидэн гаража, Эхэ ороной хото городуудай консерватори, институт, училищинуудта hурана, тэдэнээ дүүргээд, мүн лэ үхибүүдтэ хүгжэм заана. Тэдэнэр түрэл hургуулияа хэзээдэшье мартахагүй. Нэгэн доро тэдэнэр юрөөнэ:

— Хүгжэмэй искусствада бүрил олон хүбүүд, басагадые hургыш даа, түрэл hургуулимнай!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын хүгжэмэй нэгэдэхи hургуулиин hурагшад концерт табина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАhАА
Телеграф
Телефон
Радио

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневые эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй үндэр дээдын шагналаар — Ф. Жолио-Кюрин нэрэмжэтэ «Эб найрамдалай алтан медаляар» шагнаhыень гадаадын хэблэл шэнжэлжэ үргэлжэлhөөр. Уласхоорондын шахардуу байдал hулаpуулхын, арадуудай аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Л. И. Брежнев айхабтар ехэ эршэ хүсэ, эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргана гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ. Энэнь манай түби дээрэхи политическэ байдалые hайжаруулха хэрэгтэ ехэ туhа болоно.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусак түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын партийно-правительственнэ делегациин хани ёhоной албанай хэрэгээр ноябриин 25-да Советскэ Союзда ерэhэн тухайнь газетэнүүд мэдээсэнэ.

Италиин Республикын Президент Джованни Леонегой албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэжэ, хөөрэлдөөнүүдые хээд бусаhан тухайнь Италиин хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

Эб найрамдалай түлөө национальна хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэдэй Ленинградта болоhон бүхэдэлхэйн конференциин дүнгүүдтэ харин оронуудай хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна.

(ТАСС).

УЛААН-БААТАР

ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Советскэ Союзай дурадхаhан Азида аюулгүй байдал хамтааран хангахын түлөө тэмсэхэ гээшэ арадуудай үндэhэн аша туhада харюусаха байна. Тиимэhээ гансал Азиин бэшэ, харин бүхы түбинүүдэй олониитэ тэрэниие улам үргэнөөр дэмжэжэ байна гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, Ази ба Африкын арадуудтай hаналаа нэгэдэлгын Монголой комитедэй түрүүлэгшэ Ч. Чимид «Үнэн» газетэдэ толилуулhан статья соогоо бэшэнэ.

Ази түбидэ хамтааран аюулгүй байдал хангаха гээшэ нэн түрүүн энэ түби дээрэhээ дайнай аюул зайсуулха, али бүхы арсалдаа хёмороото асуудалнуудые эбэй ёhoop шиидхэхэ арга олгохо байна гэжэ статья дотор хэлэгдэнэ. Ази түбидэ хамтааран аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэл хадаа Индохитадта, Дүтын Зүүн зүгтэ, Урда Азида ба Ази түбиин бусад олон районуудта амгалан байдал батаар сахин хамгаалхын түлөө тэмсэл болоно. Эндэ аюулгүй байдал хамтааран хангахын түлөө тэмсэхэдээ, дайнай аюул сараха, бусад оронуудай газар дээрэhээ гадаадын сэрэгэй баазануудые үгы хэхэ, хүн зониие олоорнь хюдаха hүрөөтэ муухай зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хориходо, гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалгые болюулха зорилго урдаа табинабди.

ХАНОЙ

hАНАЛ НЭГЭТЭЙ БАЙhАНАА МЭДҮҮЛБЭ

ТАСС

Вьетнамые эбэй ёhoop нэгэдүүлхэ асуудалнуудые шиидхэхэ Политическэ зүбшэлэлтын конференциин коммюнике эндэ толилогдобо. Ороной хойто ба урда хубиин хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо болоhон конференци дээрэ зүблэхэ зүйлдэ табигдаhан асуудалнууд тушаа гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэhэн байна. Ороноо эбэй ёhoop нэгэдүүлхэ бүхы асуудалнуудаар hанал нэгэтэй байhанаа эдэнэр элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Вьетнамай революци шэнэ шатадаа оробо. Бүхы оромнай социалис революци хэнэ, социализм байгуулжа байна гэжэ Политическэ зүбшэлэлгын комисси тэмдэглэбэ. Национальна бэеэ даахан байдалай, социализмын үндэhэ hуури дээрэ эхэ ороноо нэгэдүүлхэ ёhотойбди. Энэ хадаа эгээл бата бэхи нэгэдэл болохо байна.

Эхэ ороноо эбэй ёhoop нэгэдүүлхэ хэрэгые амжалтатайгаар түгэсхэхэ гээшэ манай гол зорилго болоно гээд конференци тоолоно.

Бүхы оронойнгоо Национальна суглаае hунгахын тула Вьетнамай газар дээрэ бүгэдэ ниитын hунгалта hаяар үнгэргэхэ шухала гэжэ конференци нэгэн hаналтайгаар баталба. Бэеэ даахан байдалтай, социалис Вьетнамай засагай Верховно орган — Национальна суглаан ороной политическэ байгуулалтые тодорхойлхо, гүрэнэй хүтэлбэрилхы зургаануудые hунгаха, Нэгэдэмэл Вьетнамай шэнэ конституци зохёохо байна.

Бүгэдэ ниитын, тэгшэ эрхэтэй, сэхэ ба нюусаар дуугаа үгэлгын демократическа гол ёhонуудай үндэhөөр бүгэдэ ниитын hунгалта 1976 оной түрүүшын хахадта үнгэргэгдэхэ юм.

hунгалта үнгэргэхэ Национальна Совет hунгалтын бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ байна гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

БОГОТО

КОЛУМБИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ТЕЗИСҮҮД

ТАСС

Колумбиин коммунистнууд съездээ бэлэдхэлээ дүүргэжэ байна. Колумбиин Компартиин Центральна Комитедэй зохёон абаhан документ — «XII съездын политическэ тезисүүдые» партийна суглаанууд ба конференцинүүд дээрэ үргэнөөр hайшаана.

Колумбиин коммунистнуудай хэдэг революционно тэмсэлэй гол зорилго хадаа орон дотор социалис хубилалтануудые хэхэ ябадал болоно гээд документ соо хэлэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, социализмын илаhан оронуудта түйлагдаhан амжалтануудта тезисүүд соо үндэр сэгнэлтэ үгтэнэ.

Уласхоорондын шахардуу байдал hулаpуулха, амгалан ёhoop зэргэ оршохо талаар СССР-эй ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай бэелүүлдэг политика шухала удха шанартай байна гэжэ тезисүүд дотор хэлэгдэнэ.

КОПЕНГАГЕН

КПД-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Даниин Компартиин ЦК-гай үргэдхэгдэhэн пленум ноябриин 22 — 23-да эндэ болобо. Орон доторхи экономическа ба политическэ байдалые, улам үргэдэжэ байгаа хүдэлмэригүйдэлгэтэй, мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ программые, профсоюзай хүдэлөөе бэхижүүлхын тула коммунистнуудай зорилгонуудые пленумдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэhэн байна. Партиин ээлжээтэ XXV съездэ бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудалые пленум хаража үзөө. Энэ съезд ерэхэ жэлэй сентябрь hарада үнгэргэгдэхэ юм.

Компартиин түрүүлэгшэ К. Есперсен пленум дээрэ элидхэл хэбэ.

Социальна хангалгада гүрэнэй мүнгэ зөөри hомололгые хорооходо талаар правительствын абаhан түсэбые эрид буруушааhан документнүүдые пленум толилоо.

ПАРИЖ

НЭРЭЕЭ ХУХАРАГШЫН ХАРАТА ЯБАДАЛ

ТАСС

А. Сахаровай совет байгуулалтада зүрюу харша, хардалга гүрдэлгэтэй ээлжээтэ зохёол баруунай оронуудта хэблэгдэбэ гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Энэнь «хүйтэн дайнай» үеые hөөргэнь тэхэрюулхэ гэhэн гансаардаhан, ахир тулюур хүнэй харата муухай ябадал болоно. Энээн соогоо худал хуурмаг баталалта хэхэhээ гадна, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгаяа ямар оронуудай бага болгоhон тухайнь юушье дурданагүй. Тиихэдэ Советскэ Союз ээрхэг түримхэй hэдэлгэ гаргана гэжэ байгаад А. Сахаров hанаанhaa абажа бэшэнэ гээд газетэ тэмдэглэнэ.

«Сахаров энэ «бүтээлэйнгээ» бүхэли хубиие Индохитадтахи дайнда зорюулба», — гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Вьетнамда эсэргүүгээр американ империалистнуудай үүдхэhэн ээрхэг түримхэй ябуулга буруушаагшадые гү, али эдээндэ эсэргүүгээр тэмсэгшэдые, үнгэрхэдөө, энэ харата ябуулгада хабаадалсаагүй баруунай правительствануудые тэрэ буруушаажа, эдээндэ зүрюу хардалга гүрдэлгэнүүдые хэнэ.

Индохитадай арадуудай илалта түйлаhандань халаглажа байhанаа Сахаров мэдүүлнэ гээд газетэ үргэлжэлүүлнэ. Бэеэ даахан байдалайнгаа түлөө тэмсэхэдэнь арадуудта hаад тойбо татахын түлөө империалис хүсэнүүдэй шэнэ холбоо тогтоон байгуулхые тэрэ хүсэнэ гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Энэмнай эб найрамдалай Нобелевскэ шангай «ёhотойл» лауреат болоно гээшэ гү! — гэжэ «Юманите» газетэ ёгтолно.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ» — бүлэг мэдээсэлнүүд. «ЧССР-эй партийно-правительственнэ делегаци ерэбэ». «Советскэ Союзай, Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэдэй хэлсээнүүд». «Кремльдэ уулзалга болобо».

Хоёрдохи хуудаhанда. Баргажанай районно партийна конференциhээ тоосоон. Совет орон: шэнэ hонин. А. Майорова. «Депутатай үдэр» — корреспонденци. Мэргэжэлтын зүбшэл.

Гурбадахи хуудаhанда. ЧССР-эй партийно-правительственнэ делегациин Советскэ Союзда ерээд байhан тухай материалнууд. «СССР-эй Наукануудай академиин хамтын суглаан» — ТАСС-ай материал.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: С. Трофимова. «Шэдитэ үүдэ нээгээд үзэгтылши» — статья. Бүмбэрсэг дэлхэйн hонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.53 — Дамжуулгын программа. 10.00 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Токарь» — телевизионно баримтата фильм. 10.35 — «Андерсенэй онтохонууд». 11.05 — «Шатарай hургуули». 11.35 — «Ород хэлэн». 12.20 — РСФСР-эй габьяата артист Д. Башкиров наадаха (үнгэтэ). 12.35 — «Карандаш и клякса — весёлые охотники» — мультфильм. 12.45 — «Горнистнууд, харюусагты!» (үнгэтэ). 13.30 — «Бидэнэр нааданабди». 13.45 — «БАМ — агуу барилга» (үнгэтэ). 13.55 — «Расскажи о доме своем» — баримтата фильм (3-дахи сери). 14.55 — «Магура» гэhэн дуунай ба хатарай ансамблиин концерт (ЧССР), (үнгэтэ). 15.35 — «Миллионуудай ленинскэ университет». 16.05 — «Королева из провинции». Ленсоведэй нэрэмжэтэ Ленинградай гүрэнэй театрай фильм-зүжэг (түрүүшынхээ харуулагдаха, үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Пропагандистнарта ба hуралсагшадта туhаламжа». 19.20 — Шэнэ hонин. 19.30 — «СССР соогуур арбан минута».

«Орбита». 19.45 — «БАМ — агуу барилга» (үнгэтэ). 19.55 — «Магура» гэhэн дуунай ба хатарай ансамблиин концерт (ЧССР), (үнгэтэ). 20.35 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 20.45 — Баримтата фильм. 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — «Миллионуудай ленинскэ университет», «Хүдэлмэришэн анги — коммунис байгуулалтын шиидхэхы хүсэн». 21.45 — Ленинэй шангай лауреат СССР-эй арадай артист Эмиль Гилельс наадаха (үнгэтэ). 22.20 — 22.30 — Забhарлалга. 22.30 — Телевизионно бага метражна уран hайханай фильмүүд, «Грузия-фильм». 23.50 — 24.00 — Забhарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Футбол. «Динамо» (Дрезден) — «Торпедо» (М), (2-дохи тайм).

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Прогресс» программа. 20.25 — Үхибүүдтэ. «Ерыш наашаа онтохон!». 20.55 — Телевизионно hонин. 21.15 — «СССР соогуур арбан минута». 21.25 — «Сэсэг» гэжэ эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаhан журнал.

УНШАГТЫ, hонирхохол байхат

ДУУША ШУБУУДАЙ hУРГУУЛИ

ЮГОСЛАВИИН Презерэ гэжэ хотодо юрэ бусын гайхалтай hургуули нээгдээ. Эндэ хэниие hургадаг юм бэ гэхэдэ гү?... Канарейкэ шубуудые. Айхабтар гоё дуутай, сууда гараhан зарим канарейкэнүүдэй жэргэхэ, дуулаха абяае магнитофоной миндаhан дээрэ бэшээд, клеткэ соо байhан бусад канарейкэнүүдтэ шагнуулдаг.

Юуб гэхэдэ, эдэ шубууд бэе бэедээ атаархалдан, бүри гоёор лэ дуулаха гэжэ оролдодог амитад юм. Илангаяа оролдосотой «hурагшадтань» амтатай юумэ эдюулжэ урмашуулдаг. Тиимэhээ hургуулинь урагшатай ябана.

АНГУУША... ГАХАЙ

ЭНЭМНАЙ мүнөө сагта этигэхээршье бэшэ юм ааб даа. Теэд үнэхөөрөө арба наймадахи, арба юhэдэхи зуун жэлэй үедэ Англида ангууша нохойн орондо гахайнуудые хэрэглэдэг байhан юм. Слат гэжэ нэрэтэй нэгэ заhуулhан эрэ гахай ан гүрөөлэй мүр бэдэрхээ дээ гайхалтай бэрхэ байhан юм ха. Тэрээн тухай тэрэ үеын Англиин газетэнүүд ходо бэшэдэг байhан. Буугай hүрэхые дуулаhан саараа Слат гахай ой тээшэ гүйжэ ошоод, дайралдаhан ан ангуушаниие дахажа, ан гүрөөлэй мүр мүшхэлсэжэ ородог байгаа.

АЙХАБТАР ҮДЭСЭТЭЙ АМИТАД

ОЛОНХИ загаhад нэгэ дорой айхабтар олон түрьhэ хаядаг, ехэ гайхалтай шэнжэтэй юм. Жэшээнь, комошко гэжэ хадхуууртай hэрбээтэй загаhан мянга хахад түрьhэ хаядаг. Сурхай, судак гэхэ мэтэ загаhад тус тус ... миллион, плотва загаhан — хорин табан мянган, ... миллион хахад түрьhэ хаяна.

Гэбэшье Атлантикын болон Номгон далайнууд соо байдаг утаашаа гурба метр болодог тонно хахад шэгнүүртэй. hара-загаhан гэжэ нэрэтэй загаhан эгээл олон түрьhэ хаядаг байба. Тэрэнэй эмэ загаhан бүхэниинь 300 миллион хүрэтэр түрьhэ хаяна. hара-загаhанай түрьhэнүүдые hубарюулан табаа hаа, утань 300 километр хүрэтэр hунаха юм.

ШУБУУД ДАЛАЙН УhААР УНДАЛНА

ЗАХА ХИЗААРГҮЙ үргэн далайнууд дээгүүр ниидэжэ гарахадаа, шубууд хайшан гэжэ унадаа харяадаг гээшэб? Али тэдэнэр газар дээрэhээ нөөсэ уhа досоогоо сэхээр абаад, тэрэнээ удаанаар, бага багаар гаргашална гээшэ гү? Али далайн уhаар ундаа харяана гү? hүүлшын тухайламжа зүйтэй байшоо. Шубуудай хушуунда түмэр шүүршүү юумэ бии байна. Тэрэнь шубуудай далайн уhа ууhадань дабhыень бага шүүжэ үгэдэг.

ТЭМЭЭНhЭЭШЬЕ ТЭСЭМГЭЙ

США-гай зүүн урда зүгэй элhэн губиин шулуутай газарта багахан зумбараанууд байдаг. Тэдэнэр аяар 100 хоног соо дуhалшье уhа амандаа хэнгүй ямаршьегүй ажамидардаг юм. Тиихэдэ тэмээн тэдэнтэй яашье тэнсэхэгүй байна. Юуб гэхэдэ, тэмээнүүд оройдоол 30 хоног соо уhа уунгүй ябажа шадаха бшуу.

МОДОН-ҮНЕЭН

АМАЗОНКО мүрэнэй эрье шадархи үдхэн тунга ой соо тэндэхи зоной дунда «үнеэн» гэжэ нэрэтэй болоhон модон ургадаг. Тиигэжэ тэрэниие нэрлэhэнииньшье гайхалтай бэшэ ха. Тэрэ модоной хаананшье холтоhыень hэндэдхихэдэ тэндэhээ сагаабтар үдхэн юумэ үни удаан гоожодог. Тэрэнь үнеэнэй hүндэл адли амтатай юм.

ШЭНЭ КОМБАЙН

Польшын Арадай республикада 20 моринoй хүсэтэй двигательтэй «Бизон-Гигант» түхэлэй тариа хуряаха шэнэ комбайн бүтээгдээ.

Энэ комбайнай тариа хадаха хедэрынь 7 метр үргэн абасатай, тариа сохихо барабанайнь молотилкын бүдүүнiинь 548 миллиметр болодог.

Хадагдаhан тариае сохихо түхеэрэлгэ руунь дамжуулан оруулха оньhониинь электронно гуримаар хүдэлгэгдэдэг юм. Секунда соо 12 килограмм хүрэтэр орооhо сохижо гаргаха хүсэтэй.

(«Сельская новь» журналhаа абтаба).

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам. редактора — 2-68-06, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01743. Заказ № 01598.